

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

ภาคผนวก ก
ประวัติความเป็นมา วัดกลุ่มตัวอย่างวิจัย

วัดพันเตา

ที่ตั้ง ถนนพระปกเกล้า ตำบลศรีภูมิ อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่
ประวัติความเป็นมา

จากประวัติวัดพันเตาในหนังสือ “ประชุมตำนานล้านนาไทยเล่มที่ 1” โดยสงวน
โชติสุวรรณ์ กล่าวว่า จ.ศ. 1237 (พ.ศ.2418) วันเสาร์เดือน 10 ขึ้น 8 ค่ำ ปก (ยกเสา) วิหารวัดพันเตา
กลางเวียงเชียงใหม่ที่พระเจ้าอินทวิชยานนท์ให้เรือเอาทองคำ (วังหรือท้องพระโรงหน้าของเจ้านคร
เชียงใหม่) ของเจ้ามโหตรประเทศไปสร้าง และใน จ.ศ. 1248 (พ.ศ. 2429) วันอาทิตย์เพ็ญเดือนเจ็ด
พระเจ้าอินทวิชยานนท์ทำบุญฉลองวิหาร เจดีย์หลายแห่งรวมทั้งวัดพันเตาด้วย วิหารวัดพันเตา
ผ่านการบูรณะซ่อมแซมมาหลายครั้งแต่ยังคงรักษาเอกลักษณ์ทางสถาปัตยกรรมไว้ได้ไม่ต่างจาก
การสร้างครั้งแรก

วัดปราสาท

ที่ตั้ง ถนนอินทวโรรส ตำบลศรีภูมิ อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่

ประวัติความเป็นมา

ตามข้อความในศิลาจารึกของวัดตโปทาราม ได้กล่าวถึงชื่อเจ้าอาวาสวัดแห่งนี้ที่พระเจ้ายอดเชียงรายกษัตริย์เชียงใหม่ ทรงอาราธนานิมนต์ไปร่วมสังฆกรรมสวดแสดงที่วัด ให้สร้างวัดเมื่อ พ.ศ. 2035 สันนิษฐานตามชื่อวัดว่าเป็นวัดที่ขุนนางชั้นผู้ใหญ่ที่มีค่ายอยู่ในเขตกำแพงเมืองสร้างขึ้น พระวิหารทรงศิลปกรรมล้านนาไทยพบจารึกอ่านได้ความว่า จุลศักราช 1185 ตัวปีฉลูสนากัมโพช-ทีไกร ไทยภาษาว่า ปีก่าเม็ด (พ.ศ. 2366) สร้างวิหาร

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

วัดป่าแดงหลวง (มหาวิหาร)

ที่ตั้ง เลขที่ 71 หมู่ 14 ซอย 4 ถนนสุเทพ ตำบลสุเทพ อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่

ประวัติความเป็นมา

วัดป่าแดงมหาวิหารหรือรัตนวนาราม สถาปนาขึ้นเมื่อปี พ.ศ.1974 โดยพระเจ้าติโลกราช กษัตริย์แห่งราชวงศ์เม็งราย เพื่อเป็นที่พำนักของพระมหาญาณคัมภีร์และคณะซึ่งเดินทางกลับจากการศึกษาพระพุทธศาสนาจากประเทศศรีลังกา ในขณะที่เดียวกันพระมหาญาณคัมภีร์ได้อัญเชิญพระไตรปิฎกพระพุทธรูปและต้นโพธิ์มาปลูกในวัดแห่งนี้

วัดป่าแดงมหาวิหารจึงเป็นศูนย์การศึกษาพระพุทธศาสนาฝ่ายสิงหลในล้านนาไทย พระเจ้าติโลกราชทรงเลื่อมใสในพระพุทธศาสนามากทรงผนวชชั่วคราว ณ อารามแห่งนี้ เมื่อปี พ.ศ. 1990 โดยมีพระมหาญาณมงคลเป็นพระราชอุปัชฌาย์ มีพระอดุลสัถยาภรณ์เป็นพระอนุสาวนาจารย์ สิ้นราชวงศ์เม็งรายเชียงใหม่อยู่ใต้การปกครองของพม่ากว่า 200 ปี ทำให้วัดป่าแดงมหาวิหารถูกทอดทิ้งจนชำรุดทรุดโทรม ต่อมาในยุครัตนโกสินทร์ได้มีการสร้างที่พักรักษาขึ้น และมีพระสงฆ์จำพรรษามาจนถึงปัจจุบัน

วัดเกตการาม

ที่ตั้ง เลขที่ 96 ถนนเจริญราษฎร์ บ้านวัดเกต ตำบลวัดเกต อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่

ประวัติความเป็นมา

จากหนังสือ “ประวัติวัดทั่วราชอาณาจักร เล่ม 9” ระบุว่าวัดเกตการาม สร้างเมื่อปี พ.ศ. 1971 เดิมชื่อ วัดสระเกษ สร้างขึ้นโดยพระเจ้าสามฝั่งแกน พระราชบิดาของพระเจ้าติโลกราช ผู้จัดการก่อสร้างวัดเกตการามคือ พระยาเมือง พระยาคำ และพระยาเสือ มีบริวารทั้งหมด ๒,๐๐๐ คน ในการก่อสร้างวัดเกตการาม (ศิลาจารึกประวัติวัดเกตการาม อยู่ด้านทิศใต้ของวิหาร)

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

วัดเสนาหิน

ที่ตั้ง เลขที่ 98 ถนนอ้อมเมือง บ้านเสนาหิน ตำบลหนองหอย อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่

ประวัติความเป็นมา

เรื่องราวของวัดเสนาหินยังไม่เคยพบในตำนานใดๆ แต่จากการขุดพบพระพุทธรูปศิลาในซากปรักหักพังของวัด สันนิษฐานว่าคงมีอายุไม่ต่ำกว่า 500 ปี ในอดีตวัดนี้ชื่อว่า วัดพันเลาเสนาหิน อาจเป็นวัดเสนาหัดเมืองของเวียงกุมกาม เนื่องจากอยู่ในทำเลที่ไม่ไกลจากวัดกู่คำ (วัดเจดีย์เหลี่ยม) และวัดช้างค้ำ

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

วัดต้นแก้ว (อินทราวาส)

ที่ตั้ง หมู่ที่ 4 บ้านต้นแก้ว ตำบลหนองควาย อำเภอหางดง จังหวัดเชียงใหม่

ประวัติความเป็นมา

เดิมวัดนี้ชื่อวัดต้นแก้วตามชื่อของต้นไม้ที่ขึ้นตรงบริเวณที่สร้างวิหารในปัจจุบัน ชื่อปัจจุบันของวัดคืออินทราวาส พระวิหารสร้างใน พ.ศ. 2401 ในสมัยพระเจ้ากาวิโรรสสุริยวงศ์ ตามบันทึกอักษรไทยยวนที่เพดานภายในวิหาร จากคำบอกเล่ากล่าวว่าวัดนี้ใช้เป็นสถานที่หยุดพัก ขบวนแห่พระบรมธาตุศรีจอมทองจากอำเภอจอมทองไปยังเมืองเชียงใหม่ เป็นเวลา 2-3 วัน สำหรับประชาชนในท้องถิ่นบริเวณนี้ได้มาบูชาและสร่งน้ำพระธาตุแล้วจึงอัญเชิญต่อไปยังเมืองเชียงใหม่

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

วัดหางดง

ที่ตั้ง เลขที่ 78 หมู่ที่ 9 บ้านดง ตำบลหางดง อำเภอหางดง จังหวัดเชียงใหม่

ประวัติความเป็นมา

วัดหางดงไม่ปรากฏหลักฐานประวัติความเป็นมาเป็นลายลักษณ์อักษร แต่จากหลักฐานทางศิลปกรรม รูปทรงของวิหารมีลักษณะคล้ายคลึงกับวัดต้นเกว๋นที่มีประวัติว่าสร้างในตอนต้นพุทธศตวรรษที่ 25 จึงสันนิษฐานว่าสร้างในระยะเวลาใกล้เคียงกัน

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

วัดท้าวคำวัง

ที่ตั้ง เลขที่ 71 หมู่ที่ 1 บ้านท้าวคำวัง ตำบลหางดง อำเภอหางดง จังหวัดเชียงใหม่

ประวัติความเป็นมา

วัดท้าวคำวังสร้างเมื่อ พ.ศ. 2030 เดิมเป็นวัดร้าง ต่อมาเมื่อเจ้าอธิการคำมูล อภิชโย เป็นผู้ปฏิสังขรณ์ขึ้นเป็นวัด

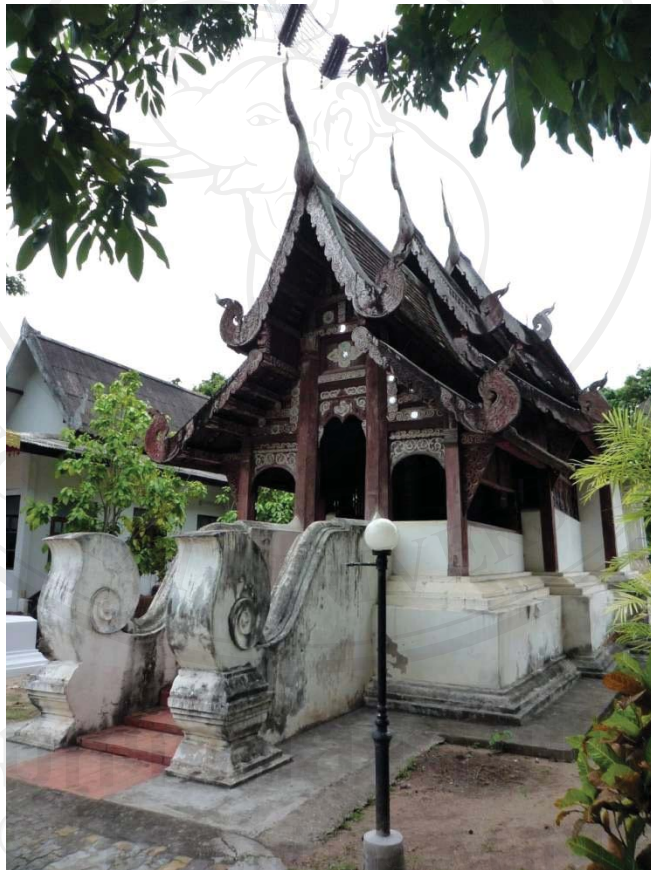
ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

วัดทุ่งอ้อหลวง

ที่ตั้ง เลขที่ 30 หมู่ที่ 3 บ้านทุ่งอ้อ ตำบลหารแก้ว อำเภอลำดอง จังหวัดเชียงใหม่

ประวัติความเป็นมา

วัดทุ่งอ้อหลวงไม่ปรากฏหลักฐานการสร้าง แต่สันนิษฐานจากรูปแบบโครงสร้างวิหารว่าน่าจะมีอายุประมาณ 600-700 ปี ซึ่งเป็นศิลปะยุคสมัยเดียวกับเมืองเชียงใหม่ พบได้ในสมัยเวียงกุมกาม เวียงท่ากาน เวียงมโน สันนิษฐานว่าในสมัยโบราณบริเวณที่ตั้งวัดได้มีการสู้รบระหว่างล้านนาและพม่า และถูกพม่ายึดพื้นที่โดยรวมไว้และสร้างวัดนี้ขึ้นมา จึงมีศิลปะพม่าผสมอยู่

ภาคผนวก

ภาคผนวก ข   แบบฟอร์มการสำรวจและสัมภาษณ์วิหารกลุ่มตัวอย่าง
บันทึกการสัมภาษณ์   บันทึกข้อมูลการสำรวจวิหาร

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

Copyright© by Chiang Mai University

All rights reserved

บันทึกการสัมภาษณ์

ในงานวิจัยนี้ได้สรุปประเด็นการสัมภาษณ์ผู้รู้ด้านศิลปวัฒนธรรมล้านนา และเจ้าอาวาสประจำวิหารกลุ่มตัวอย่าง ใช้การสัมภาษณ์เชิงลึกเพื่อค้นหาที่มาและความเปลี่ยนแปลงของการจัดพื้นที่ใช้สอยและวัตถุในวิหาร โดยเรียงลำดับจากผู้รู้และเจ้าอาวาส ดังนี้

- การสัมภาษณ์ผู้รู้ด้านศิลปวัฒนธรรมล้านนา

สัมภาษณ์ พระครูอดุลลีลลิตฺติ

วันที่ 27 เมษายน 2553

เจ้าอาวาสวัดธาตุคำ

วิหารล้านนาเดิมไม่มีประตูหลัง หน้าต่างแคบเมื่อจะนั่งก็ต้องอาศัยความสว่างของแสงจากทางด้านทิศใต้ (พระประธานหันหน้าทางทิศตะวันออก) เมื่อสามเณรจะขึ้นเทศน์ก็ต้องกราบไปตามลำดับเช่น กราบพระเจ้าพระพุทธรูป กราบธรรมมาสน์ กราบพระสงฆ์ จึงจัดวางตำแหน่งแบบนี้ ด้านหน้าแท่นแก้วก็มีสัตตภัณฑ์สำหรับจุดเทียนเจ็ดเล่มเมื่อศรัทธามาวัดก็สามารถจุดเทียนบูชาได้ วางที่ราวเหล็กหน้าสัตตภัณฑ์หรือจะจุดวางบนแท่นแก้วก็ได้ เทียนล้านนาเป็นขี้ผึ้งอ่อนติดง่าย เมื่อก่อนล้านนายังไม่มีรูปๆจะมาพร้อมคนจีนที่เข้ามาเมืองไทยน่าจะเป็นสมัยรัชกาลที่หนึ่งหรือก่อนหน้านั้น เมื่อได้รับอิทธิพลจากภาคกลางก็เอาวิธีการจุดธูปมาด้วย ประกอบกับคนจีนอพยพมาอยู่อาศัยทำงานที่ล้านนามากขึ้นก็ได้รับมา เมื่อก่อนรูปของล้านนาพันด้วยกระดาษภายในใส่ผงเกสรดอกไม้้นำมามวนคล้ายบุหรี่ยใช้ในเทศกาลสงกรานต์ ล้านนาเราจะมีเครื่องบูชาอยู่สามอย่างคือ ข้าวตอก ดอกไม้ เทียน ข้าวตอกเป็นเครื่องบูชาพระพุทธเจ้า

สัตตภัณฑ์ล้านนาเราจะวางไว้ที่โบสถ์และวิหารเท่านั้น ในกุฏิก็ไม่มีวาง และเริ่มเปลี่ยนแปลงเป็นโต๊ะหมู่บูชาเมื่อเราเข้าไปอยู่ส่วนกลางในสมัยรัชกาลที่ 5 และที่มันขายดินมากที่สุดคือเมื่อรถไฟเข้ามาถึงเชียงใหม่ก็สามารถขนถ่ายสินค้าต่างๆมาจากกรุงเทพฯได้ง่าย ก็เลยเป็นที่นิยมกันสมัยเจ้าชายดารารัศมีก่อน พ.ศ. 2500

การจัดวางแท่นแก้วชนิดผนังด้านหลังวิหารและนิมวงพระพุทธรูปเป็นศูนย์กลาง นิยมวางสามองค์ซึ่งอาจจะสืบคิดจากมหายาน (พระตรีมูรติ พระสัมโพธิกาย พระสังฆกาย)

อาสสงฆ์เป็นแท่นยกพื้นเล็กน้อยเท่านั้น เพราะเดิมวิหารล้านนาคือ ชาวบ้านนั่งกับพื้น จึงยกเล็กน้อย อีกอย่างคือการประเคนสิ่งของที่ง่ายสะดวกพระสงฆ์ไม่ต้องก้มมาก ปัจจุบันชาวบ้านนิยมนั่งเก้าอี้กันอาสสงฆ์จึงต้องยกให้สูงขึ้นให้สูงกว่าชาวบ้าน และการสร้างอาสสงฆ์จะทำให้พอดีกับจำนวนพระเท่านั้น พระเณรสมัยนั้นก็ไม้มากความลึกก็ไม่มากไม่มีที่วางด้านหน้าพระมากเหมือนปัจจุบัน นิยมวางอาสสงฆ์เต็มช่วงกลางวิหาร(ห้องกลางที่ไม่ได้ยกเก็จ)

มีอยู่ระยะหนึ่งที่บางวัดนิยมนำมาสงฆ์มาวางกลางวิหารด้านหน้าพระประธานก็เนื่องจากได้เห็นแบบอย่างจากภาคกลางหรือรับเอาวิธีปฏิบัติสังฆกรรมแบบภาคกลางมา โดยเฉพาะวิหารที่มีพื้นที่กว้างเช่นวัดพระสิงห์ วัดสวนดอก วัดเกต แต่วัดส่วนใหญ่ไม่นิยมทำกันเนื่องจากวิหารด้านนาจะแคบอยู่แล้ว

ธรรมเนียมภาคกลางก็น่าจะมาพร้อมโตะหมูปูชา คายดินในช่วงปลายสงครามโลกครั้งที่สอง อันดับแรกคือทำเองใช้เองก่อนเป็นแก้อี้อะไรๆ ไม่มีแกะสลักปิดทองทั้งนั้น พอร้านสังฆภัณฑ์ของบ้านเราสั่งมาขายจากภาคกลางก็เป็นที่นิยมกัน (โดยลักษณะด้านนาจะเขียนลายทอง ภาคกลางนิยมแกะสลัก) ด้วยเหตุที่เราปรับเปลี่ยนการแสดงธรรมช่วงหลังสงครามโลก แต่ก่อนแสดงธรรมแบบโบราณในวิหาร ต่อมาก็มีการนิมนต์พระวัดอื่นมาแสดงธรรมแบบปาฐกถาด้วย อีกเหตุผลหนึ่งคือธรรมเนียมแบบล้านนาร้อน แคม มีด ก็เลยปรับเปลี่ยนมาแบบนี้ จะใช้เฉพาะช่วงวันสำคัญ แต่ปัจจุบันวัดบางวัดก็ไม่นิยมเทศน์มหาชาติในธรรมเนียมโบราณกันแล้ว มีสาเหตุหลายอย่าง เช่น การเทศน์ใช้เวลานาน และปัจจุบันหากคนฟังยากคนฟังมีน้อย ด้วยสภาพสังคมปัจจุบันคนไม่ค่อยมีเวลาจะมานอนวัดฟังธรรมอย่างแต่ก่อนก็น้อย อีกอย่างสมัยก่อนพระเทศน์เหมือนนิยายพอวันพระนี้ก็เทศน์จบตอนหนึ่งต้องติดตามฟังกันตอนหน้าวันพระหน้า คนเลยไม่นิยม คนรุ่นใหม่ก็ไม่ค่อยเข้าวัด จะเหลืออยู่ห้าคนสิบคนเลยไม่ต้องใช้ธรรมเนียมแบบเดิม พระสงฆ์เลยต้องปรับเปลี่ยนยุทธวิธีในการเผยแผ่ธรรม จะเป็นวิทยุโทรทัศน์หรืออินเทอร์เน็ต ซึ่งสะดวกกว่าคนเลยไม่ค่อยมาวัด

โตะพระประจำวันเกิดไม่ใช่ของล้านนาฝั่งมีไม่มานานนี้จะกำหนดเวลาที่ไม่แน่นอนเพราะทยอยมา มีพ่อค้านำมาขายบ้าง ศรีธรรมานามถวายบ้าง ก็เป็นกุศโลบายในการให้คนมีเครื่องยึดเหนี่ยวจิตใจทำให้คนไหว้พระประจำวันเกิด มีการตักบาตรวันเกิดกัน และได้เงินจากการตักบาตรนั้นมาทำนุบำรุงวัดวาอาราม

หลัง พ.ศ. 2500 นี้แหละเริ่มมีการเปลี่ยนแปลงมากทั้งวัดทั้งบ้าน ตั้งแต่ชาวบ้าน ตั้งแต่ผู้นำท่านเปลี่ยนแปลงหลายอย่างเรื่องเครื่องแต่งกาย ชีวิตความเป็นอยู่ ไม่ให้กินหมาก ให้สวมหมวก ผู้หญิงให้ใส่กระโปรงบ้าง ก็เริ่มเปลี่ยนแปลงกันมารับวัฒนธรรมแบบภาคกลางกันมา

ผู้บริจาคนี้ก็เกิดจากการได้เห็นแบบอย่างจากภาคกลางมา วัดล้านนาเดิมเราไม่มีเครื่องเสียง ลำโพง ไมโครโฟน ก็มีช่วงหลังปี พ.ศ.2500 เดิมเราใช้ธรรมาสน์ปราสาทซึ่งมันให้เสียงก้องกังวาน เมื่อเริ่มมีเครื่องเสียงมา คนเริ่มมาฟังมากขึ้นวัดก็พัฒนาการตาม เมื่อก่อนนั้นต้องจ้างเขานามาติดตั้งเป็นงานๆไป ลำโพง เครื่องปั่นไฟจะมาจากราวก่อน จะได้ใช้ก่อนวัด ปัจจุบันวัดก็มีกำลังซื้อมาใช้เอง ต่อไปนี้การเทศน์ธรรมคงต้องมีการปรับเปลี่ยนกันไปตามยุคตามสมัย วิทยุก็ฝั่งมี พ.ศ.2507-08 นี้เอง

พัฒนเมื่อก่อนก็ไม่มี หลังพ.ศ.2500 ไม่มี อากาศก็ร้อนเหมือนกันแต่ไม่มากเท่านี้เมื่อก่อน
ต้นไม้เยอะ สภาพแวดล้อมของวัดมีแต่ต้นไม้ก็เย็นไม่ใช่อากาศร้อนอย่างทุกวันนี้มันอมความร้อน
ต้นไม้เดิมเมื่อก่อนเป็นน้ำต้น คนโท พื้เล็กใช้เมื่อหลังพ.ศ.2525-26 นี้เอง แล้วก็ใช้กระป๋อง
พลาสติกใส่ตู้เย็น วันนี้ก็ซื้อขวดน้ำสำเร็จมาใส่ จะวางน้ำต้นก็ต่อเมื่อมีงานวันพระวันศีลที่ก็ให้เด็ก
วัดมาทำความสะอาดที่เท่านั้น

เชิขมซีเป็นกุศโลบายในการหาเงินบำรุงวัด ดึงคนเข้าวัด คนมาวัดก็มีหลายรูปแบบคนจีน
ก็มี เขาอาจอยากเลี้ยงเชิขมซีบ้าง เมื่อคนเมืองเราเห็นก็ทำตาม เหมือนกับรูปเรากี่มาประยุกต์เป็นรูป
สามดอกบ้าง

ขันแก้วขันดอก ไม่มีที่มา ถือว่าเป็นภูมิปัญญาคนล้านนาที่ต้องการบูชา พระพุทธรูป พระธรรม
พระสงฆ์ เมื่อคนนำดอกไม้มาแล้วไม่รู้จะวางที่ไหนดี ก็เกิดการคิดประดิษฐ์เป็นขันต่างๆ และก็แยก
ส่วนให้เป็นสามเหลี่ยมสามส่วนพระพุทธรูป พระธรรม พระสงฆ์ ก็คือทำรูปแบบให้คนเห็นชัดเจน
เป็นรูปธรรม ต่อมาก็ใช้กลมก็ได้มนก็ได้

การนั่งล้านนาเราชาอยู่หน้า ก็ด้วยหน้าที่นำสวดมนต์ ไหว้พระ รับศีล ยกถวายขันต่างๆ
คนโบราณให้ความสำคัญกับผู้ชายมากกว่า เมื่อนั่งในวัดก็ให้เกียรติผู้ชาย

รูปแบบนี้เป็นการทำตามกันมาเป็นจริยวัติ ไม่ใช่คำสอนธรรมะที่สำคัญถึงขนาดต้องจารึก
ไว้ และการจัดก็สามารถปรับเปลี่ยนได้ตามความเหมาะสม เช่น อาสนสงฆ์ บางวัดจะมีมุขทางขึ้น
วิหารด้านข้างก็สามารถย้ายอาสนสงฆ์ไปอยู่อีกด้านได้ ตามพื้นที่

บางวัดก็ต่อเติมหลังคาคลุมนาคนมาทำหลัง 2460 ingsนั้น เหตุผลคือแดดส่องเข้าประตูวิหาร
เมื่อสายไปแดดส่องถึงกลางวิหาร ชาวบ้านร้อนก็ต่อเติมกันแล้วก็ได้รับความหมายช่วยคลุมพระยานาค
ไม่ให้ถูกแดดฝนด้วย

การต่อเติมแทนแก้วก็นิยมทำกันมาก สมัยก่อนการสร้าง หรือทำพระพุทธรูปทองเหลืองซั้ก
องค์เป็นเรื่องยากมาก เมื่อมีศรัทธานำมาถวายก็เห็นเป็นของดีของงามก็ต่อเติมแทนแก้วออกมารับ
บางวัดวางพื้นก็มี เหตุด้วยไม่รู้จะเอาไว้ที่ไหนและกลัวจิตใจศรัทธาเจ้าภาพก็ต้องวางไว้ให้เห็น
ชัดเจน

แต่บางอย่างก็เอาใจศรัทธาปฏิเสธไม่ได้ศรัทธาโกรธ ไปทำบุญวัดอื่นแทนไปก็ต้องรับไว้
เติมแทนแก้วก็วางหีบธรรมได้ วางขันทั้งหลายได้ เพราะพระพุทธรูปมีไม่มาก
เป็นกระแสดังคม ฟันยาก ชาวบ้านต้องการวัดนั้นมีนั้นวัดนี้มีนี้ทำไมเราไม่มี ก็ขนขวยหา
มาให้ทัดเทียมกัน

สัมภาษณ์ อ.สนั่น ธรรมธิ

วันที่ 28 เมษายน 2553

เหตุผลหรือหลักฐานอ้างอิงในเชิงเอกสาร เรื่องการจัดวางแผนผังภายในวิหาร ไม่มีที่มาว่าใครเป็นผู้กำหนด แต่เป็นผู้เฒ่าผู้แก่เป็นผู้สั่งสอนกันต่อๆมาว่า ต้องมีครบสามอย่างในวิหาร พระพุทธรูป พระธรรม พระสงฆ์ ทั่วภาคเหนือในเขตถิ่นฐานย่านวัฒนธรรมที่กินข้าวเหนียวข้าวหนึ่งมาด้วยกันจะเป็นแบบนี้เสมอ ในวิหารถ้ามีธรรมาสน์จะเป็นทรงปราสาทหรือแบบภาคกลาง โຕ๊ะหมู่บูชาเราก็รับมาจากภาคกลาง เป็นของไทยๆก็รับมาจากจีนอีกที

สัตตภัณฑ์ที่ไม่มีหลักฐานว่ามาเมื่อไหร่ รู้แต่ว่ามีมาเดิมนานมากแล้ว และจะมีในวิหารเท่านั้น อาจจะจำลองเป็นอันเล็กสำหรับวางในอุโบสถ หรือศาลา เพื่อเป็นสรวงที่พึ่งสำหรับคนเฒ่าคนแก่ที่มานอนในศาลา จะไปกราบไหว้ในวิหารก็ไม่สะดวกจึงสร้างไว้ประจำแต่ละที่แต่จะสร้างให้เล็กลงกว่าในวิหารเสมอ (พระประธานก็เหมือนกัน พระประธานที่สร้างในอุโบสถก็จะองค์เล็กกว่าในวิหาร) กลับมาที่สัตตภัณฑ์จะว่าไปแล้วก็คือเครื่องใช้อย่างหนึ่งในวิหารสำหรับรองรับเทียน เป็นเครื่องสักการะ ซึ่งจะจุดเฉพาะเมื่อมีงาน วันพระ โดยให้ประธานในพิธีเป็นคนจุด แต่จะมีราวอีกอันหนึ่งไว้สำหรับจุดเทียนวาง วางหน้าสัตตภัณฑ์หรือข้างซ้ายขวา ใครมาก็สามารถจุดเทียนบูชาได้ เมื่อก่อนหน้านั้นก็จะจุดเทียนและวางกับพื้นนั่นแหละ

โຕ๊ะหมู่บูชาใช้กันเมื่อไหร่ก็ไม่ทราบเวลาที่แน่นอนได้ ไม่มีใครบันทึกไว้ แต่สันนิษฐานว่าน่าจะมากับรถไฟ เพราะมันไม่ใช่เครื่องอุปโภคบริโภคที่จำเป็นเท่าไร แต่พอรถไฟมาก็นำสิ่งของอย่างอื่นมาด้วยเช่น น้ำหอม นาฬิกา รองเท้า เสื้อเชิร์ต เสื้อยืด จักรเย็บผ้าก็ทยอยมา ฉะนั้นสิ่งเหล่านี้ก็ตามมาเช่น ธรรมาสน์ภาคกลาง น่าจะมายุคเดียวกัน สมัยอาจารย์เป็นพระน้อยก็ยังไม่เคยเห็น (ปัจจุบันอายุ 52 ปี) คงจะนานกว่านั้น

ถ้าจะกล่าวถึงพระบ.สงฆ์หรือพระวินัยก็ไม่ได้กล่าวถึงสิ่งเหล่านี้ ไม่ได้กำหนดหรือบังคับว่าต้องใช้ แต่ถ้ากล่าวในแง่การเลื่อนไหลของวัฒนธรรมแล้วก็น่าจะเป็นไปได้เพราะการขนส่งที่สะดวกสบาย ตัวอย่างเช่น สมัยโบราณการสร้างพระประธานทำได้ยากกว่าจะได้ พระพุทธชินราช สมเด็จโตที่เห็นกันอยู่มากมายในปัจจุบันก็เพราะการขนส่งที่ง่ายนั่นเอง

สมัยโบราณการบูชาพระจะมีแค่ดอกไม้ เทียนเท่านั้น รูปที่มีจะใช้เพื่อสักการบูชาไม่ได้มีไว้เพื่อจุด รูปในปัจจุบันที่ใช้กันจะมาทีหลังน่าจะมาพร้อมโຕ๊ะหมู่บูชาและคาดว่าจะเป็นวัฒนธรรมจีนซึ่งเข้ามาในไทยในช่วงรัตนโกสินทร์ตอนกลาง มาพร้อมกับชาวจีนพุทธเมื่อเขาใช้กันก็น่าจะเลื่อนไหลเข้าหากันได้

ผู้บริจาคน้ำที่ทำได้ก็พึ่งจะมี ต้องบอกก่อนว่าเมื่อก่อนเรื่องของวัฒนธรรมเงินตรานั้นยังไม่มี การแพร่หลาย เมื่อก่อนวัดไม่มีความจำเป็นในการใช้เงินมากนักไฟฟ้า น้ำประปาก็ไม่มี การก่อสร้าง

อะไรก็ไม่มีมากจะเป็นการช่วยกันออกแรง ปั้นพระก็ช่วยกันปั้น เหล็กปูนก็ไม่ต้องซื้อเหมือนสมัยนี้ วิธีชีวิตประจำวันก็ไม่จำเป็นต้องใช้เงิน คำว่า Donation Box นี้ น่าจะเป็นวัฒนธรรมตะวันตกที่เพิ่งเข้ามา โบสถ์คริสต์นี่จะมีกล่องรับบริจาค ที่นี้ผู้บริจคน่าจะมีที่วัดใหญ่ๆในเมืองก่อน วัดที่มีคนมาท่องเที่ยวมากเช่นวัดพระสิงห์ วัดพระธาตุคอกยสุเทพ ก่อนเราใช้เงินเบียดกันใครจะเอาเบียดมาได้ ผู้บริจาค

ล้านนาเราจะเป็นวัฒนธรรมการทานมากกว่า การใส่เงินในขันต่างๆเพื่อร่วมทานร่วมทำบุญ บางคนต้องการร่วมทำบุญในกัณฑ์เทศน์ไม่ได้บอกว่าตรงๆว่าจะบริจาคเพื่อบำรุงวัด กัณฑ์เทศน์นี้เมื่อได้จำนวนหนึ่งหลังจากแบ่งให้ห้องค้เทศน์แล้ว ส่วนที่เหลือก็แบ่งเป็นเงินบำรุงวัด ทุกคนที่ร่วมทำบุญก็ถือว่าได้ร่วมบำรุงวัดจะเรียกว่าการหย่อนลงกล่องลงก็คล้ายๆ แต่ลักษณะเช่นนี้จะคู่คี่ศีลสิทธิ์กว่า

พระประจำวันเกิดน่าจะเป็นกลยุทธ์เชิงรุกของวัดในการหารายได้เข้ามาบำรุงวัด จะถามว่ามาเมื่อไหร่ก็ตอบไม่ได้แน่ชัด มันมาหลังจากนั้น หลัง พ.ศ.2500 ทั้งนี้ ล้านนาก็ไม่มีการทำบุญ พระประจำวันเกิดและที่สำคัญไม่รู้ด้วยซ้ำว่าพระประจำวันเกิดของตนเป็นองค์ไหน อย่างไร ปางอะไร เป็นวัฒนธรรมจากภาคกลางและถามว่ามาจากไหนก็คือ ตำราพรหมชาติ ซึ่งก็ไม่ใช่ของพุทธ เป็นฮินดี คือทุกอย่างเป็นกุศโลบายทั้งนั้น เพื่อให้แต่ละคนได้ช่วยกันจดจำพุทธพจน์ คำสอนของพระพุทธเจ้า เช่นคนนี้สร้างพระประจำวันเกิดองค์นี้ก็จะมียทสวดแบบนี้ บทสวดประจำวันอาทิตย์ บทสวดประจำวันจันทร์ เป็นต้น ล้านนาเองก็มีเหมือนกันที่ส่งเสริมให้คนสร้างธรรม ใครเกิดวันอาทิตย์ก็มีธรรมของวันนี้ไว้ให้จดจำ

ส่วนลำโพง เครื่องเสียง ไมโครโฟนนี้มากับเทคโนโลยี ลำโพงฮอนนี่มาหลังปี 2500 นี้เอง ใช้เพื่อป่าวประกาศเรียกคนมาวัด ซึ่งจะติดกับรถวงดนตรี และจะติดก็ต่อเมื่อมีงานเท่านั้น เป็นไปเพื่อความบันเทิงภายในวัด ไมโครโฟนนี้ก็มายุคเพลงลูกทุ่งสมัยสุรพล สมบัติเจริญ สมัยนั้นยังไม่มี ความจำเป็นต้องใช้การขยายเสียง เพราะวิหารสมัยนั้นไม่ใหญ่โตกว้างขวาง ชาวบ้านที่มาวัดก็ไม่มีมาก เท่าที่อาจารย์จำได้ลำโพงภายในวัดเพิ่งเห็นติดกันปี พ.ศ.2530 นี้เท่านั้น อย่างวัดพระสิงห์ ที่อาจารย์เป็นนักเรียนเมื่อปี พ.ศ. 2520 ก็ยังไม่มีเครื่องเสียง ไมโครโฟนใช้กัน แต่มันจะมาใช้สมัยหลังมานี้เพราะเข็บบกกัน (เป็นคำนิยม แข่งกัน กลัวน้อยหน้ากัน) บางวัดถึงกับขายหีบธรรม หรือ พระเจ้าไม้เพื่อติดเครื่องเสียงกันทีเดียว มันหมดสมัยไม่มีใครเขาอ่านกัน อ่านไม่เป็น พระไม้ก็ขาย เห็นว่ามีพระประธานแล้ว ไม่เห็นคุณค่า ทนกระแสมั้ไหน ชาวบ้านมักจะบอกวัดนั้นวัดนี้เขาติดกัน เขามีกัน ทำไมเราไม่มีอย่างเขา

พัฒนเองก็เหมือนกัน ตามกระแสนิยม เป็นอุปทานหมู่ ไม่ใช่ว่าเมื่อก่อนไม่รู้

สิ่งต่างๆเหล่านี้หลายอย่างพระสงฆ์ต้องการ หลายอย่างเป็นศรัทธาวัดนำมาถวาย เพื่อเป็นหน้าเป็นตาของชุมชนและตัวเอง ในเมื่อเขามีจิตศรัทธาเสาะแสวงสิ่งของ เงินทอง หรือ ฝ่าป่า กลืนมาให้ การจะปฏิเสธนั้นก็ยากแล้ว

วัตถุมงคล พระเครื่อง เดิมเป็นการสืบทอดพระพุทธศาสนา ป้องกันการล่มสลาย แต่อีกอย่างเขาสร้างเพื่อเป็นกำลังใจในยามศึกสงคราม เมื่อเสร็จศึกสงครามเขาก็เอามาคืนวัด เอาไว้ตามต้นไม้ต้นโพธิ์ ไว้ตามแท่นแก้วหรือวางตามพระธาตุต่างๆบ้าง เขาไม่นิยมนำพระเข้าบ้านกัน เพราะเมื่อก่อนเขามีความเชื่อว่าวัดกับบ้าน พระเจ้ากับบ้านไม่เข้ากัน ซึ่งเป็นความเชื่ออันมาแล้ว

ในสมัยก่อนปี 2500 ก็มีการสร้างพระเครื่องกันแล้ว มีพระเครื่องปลอมกันแล้ว ซึ่งเป็นความเชื่อความนิยมของคนไทยภาคกลาง เขานิยมการห้อยพระเครื่องกัน คนล้านนาเราไม่นิยมนำมาห้อย เพราะเชื่อว่าหากินไม่ได้ และเราไม่นิยมการซื้อขายเข้าบูชาพระกัน บางบ้านยังสร้างหอพระไว้แยกจากบ้านของตนเพราะมีความเชื่อว่าบ้านเป็น โลกีย์ ไม่เหมาะสมจะนำสิ่งศักดิ์สิทธิ์มาไว้ในบ้าน เพราะฉะนั้นจะไม่มีตู้พระชายกันในวิหาร และวิหารล้านนาเราไม่ได้เปิดทุกวันจะเปิดก็ต่อเมื่อวันพระใครจะเข้าไปซื้อพระกัน มีก็แต่วัดในเมืองที่มีนักท่องเที่ยวเข้ามาเที่ยวแล้วก็ต้องการของติดไม้ติดมือกลับบ้านไปเป็นที่ระลึกบ้าง ก็เป็นรายได้ของวัดด้วย คงประมาณเอาว่ามายุคใหม่นี้

เขียมนี่จะมากับชาวจีน จะมองว่าเป็นกุศโลบายในการหาเงินบำรุงวัดก็ได้ส่วนหนึ่ง เพราะเราไม่ได้ขอเฉยๆเมื่อได้เสี่ยงเขียมนี่แล้วก็บริจาคเงินให้ด้วย การหารายได้ลักษณะนี้ปัจจุบันมีหลายรูปแบบเช่นเครื่องหยอดเหรียญให้พรพระประจำวันเกิด ก็เพราะมันได้ทันที มันไม่ต้องรอต่อคิวกับใคร (สะดวกรวดเร็ว ทันใจ สะท้อนว่าคนปัจจุบันใจร้อน ทำอะไรก็อยากได้ผลทันที)

เรื่องเครื่องสูงต่างๆ แว่นตาพระเจ้า วัฒนธรรมล้านนาของเราเมื่อก่อนพระประธาน เราสร้างเอง ปั้นเอง แกะสลักเอง จนมีคำเปรียบเปรยว่าพระประธานบ้านไหนงดงาม บ้านนั้นสาวงาม เป็นคำกล่าวที่ให้คุณในตัวในการที่จะให้ความสำคัญกับพระเจ้า เกิดการแข่งขันการสร้างพระเจ้าให้ดูดีงาม ที่นี้เมื่อสร้างเสร็จก็ต้องมีการสมโภชก็เกิดเครื่องสูงเหล่านี้ขึ้นมา แต่ปัจจุบันเราไม่ได้สร้างพระใหม่กันเอง เราสามารถหาซื้อพระหล่อแบบต่างๆได้ง่าย ของเก่าเหล่านี้ก็ไม่ได้ใช้งานนานๆที่ใช้ ก็ผุพังไปตามกาลเวลา ยิ่งเมื่อมีการสร้างวิหารใหม่ขึ้นของเก่าเหล่านี้ (ธรรมาสันปราชาศ ตัตถภัณฑ์ เครื่องสูง) ชาวบ้านก็ดูไม่ได้ให้ความสำคัญเท่าไร ดูไม่เหมาะกับวิหารใหม่เสียแล้ว ก็เก็บไว้บ้าง ขายไปบ้าง

ขันแก้ว ขันดอก ขันนันทาน ขันขอศีล ขันห้าโกฐาก จะมีเฉพาะกลางพรรษา ไม่มีที่มาว่าใครเป็นคนคิดเป็นสิ่งที่สืบทอดกันมานานมาก

การจัดแบ่งพื้นที่นี้ เป็นการจัดการพื้นที่ซึ่งไม่มีระบุไว้ในคำสอน เป็นเรื่องที่สังคมจะให้ความสำคัญเอง โดยอัตโนมัติความเข้มของการใช้พื้นที่จะเริ่มจากแดนของสงฆ์ต่อไปก็เป็น

มักนายนก ผู้เฒ่าผู้แก่หรือปัจจุบันก็เป็นผู้ทรงคุณวุฒิ วิทยุติเช่น กำนัน ผู้ใหญ่ กรรมการวัด ต่อด้วย พ่อน้อยพ่อหนาน แล้วก็จะเ็นแม่เฒ่า แม่อยู่ แล้วก็ถึงจะเ็นแม่บ้าน แม่หอม ที่สำคัญการใกล้ชิด และบทบาทด้านศาสนพิธีจะเ็นผู้ชายเท่านั้น

เก้าอี้ที่นั่งเริ่มเห็นมาเมื่อ พ.ศ.2520 แรกเริ่มจะเ็นข้ออ้างของผู้เฒ่าผู้แก่ ผู้สูงอายุที่นั่งพับ เทียบนานไม่ได้ ก็จะนั่งกันก่อน ไปด้วยหลังวิหารใกล้ประตูเข้า แต่ต่อมากลายเ็นเรื่องสมัยนิยม สมัยโซฟา ปรธานในพิธีนั่งโซฟา บริวารก็นั่งเก้าอี้ล้อมหลัง เ็นการยกพิธีในเด็นท์มาใช้ในวิหาร มาจากวัฒนธรรมฝรั่งก่อน แม้แต่วัดธาตุคำก็ทานกระแสไม่ไหว ในเมื่อศรัทธาต้องการพระจะมา ห้ามทำไม เ็นต้น

ตู้ไม้เ็น เมื่อก่อนก็มีน้ำต้ววางและจะวางก็ต่อเมื่อเ็นวันศีลวางตามเสาด่างๆ เมื่อไม่มีงาน ก็ไม่จำเป็นต้องมี หลังจากน้ำต้วก็มีวัฒนธรรมพลาสติก เ็นพลาสติก ต่อมาก็เ็นขวดพลาสติก แจกกัน แล้วก็เ็นตู้ไม้ต้ว เ็นความเป็นไปของโลกล่างเช่นเมื่อก่อนวิหารก็ปูเสื่อเียงเหมือนวัด ต้วเ็นแต่ไม้ทำความสะดวก ต่อมาก็เ็นเสื่อไม้สีแดง ต่อมาก็ปูพรมทั้งวิหาร เสื่อแดงล้าสมัย เสื่อแล้ว เ็นต้นนั่งเก้าอี้บนพรมกันแล้ว

ไทยภาคกลางก็สอนกันเรื่องศาสนพิธีการใช้โต๊ะหมู่บูชา

เมื่อก่อนเรื่องการทานไม้ค้ำเ็นเรื่องปัจเจกบุคคล ใครมีเรื่องก็ไปทำ ปัจจุบันก็เ็นเรื่อง เ็นพระเพณีไป

แต่บางเรื่องเปลี่ยนไป โดยไม่ค่อยมีเหตุผลเพียงพอก็ไม่ควรปล่อย เช่น เปลี่ยนตำแหน่ง แทนสงฆ์จากด้านขวามือพระเจ้ามาไว้ด้านซ้ายมือพระเจ้าแทนเพื่อให้เ็นไปตามแบบศาสนพิธี ภาคกลาง หรือวัดเจดีย์หลวงนำแทนสงฆ์มาวางหน้าแทนแก้วแบบถาวร เหตุเพราะพระสงฆ์ไป ร่ำเรียนมาจากภาคกลางและเ็นแบบแผนราชสำนักเ็นธรรมเนียม ก็นำมาเปลี่ยนแปลงที่วัด หรือ การสร้างวิหารแต่เอาหลวงปู่เ็นประธาน ซึ่งไม่มีที่ไหนทำกัน พระประธานต้องเ็นพระพุทธรูท เท่านั้น

นาฬิกาต้วพื้น เมื่อสมัยก่อนมีวิธีการวัดเวลาเพื่อให้เ็นที่เข้าใจกัน เช่นการเป่าเขาสัตว์ ตักลงบอก หรือเป่าแตร นาฬิกาต้วพื้นก็น่าจะมาพร้อมฝรั่งที่มาทำป่าไม้ เ็นนัดเวลาคนงาน (มีเรื่องเล่าขานกับนาฬิกา)

สัมภาษณ์ อ.ศรีเลา เกษพรหม

วันที่ 10 สิงหาคม 2553

พนักงานแปลอักษรโบราณ คลังข้อมูลจารึกล้านนา

สถาบันวิจัยสังคม มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

เรื่องการจัดวางแผนผังภายในวิหาร ไม่ทราบว่าเป็นผู้กำหนด แต่เป็นผู้เฒ่าผู้แก่ เป็นผู้สั่งสอนกันต่อๆมา สืบต่อกันมานาน เอกสารหลักฐานก็ไม่มียืนยัน คัมภีร์โบราณก็ไม่ได้กล่าวถึง อาจจะมีก็ได้แต่ปัจจุบันเท่าที่ทราบมายังไม่พบ อาจเพราะเป็นเรื่องธรรมดาที่เห็นกันทุกวันพระวันศีล ก็เลยไม่ได้บันทึก เรื่องคติธรรมที่แฝงอยู่เท่าที่อาจารย์ทราบ ในวิหารก็เป็นธรรมทั้งหมดอยู่แล้ว ทุกสิ่งอย่าง

ส่วนเรื่องการจัดวางขันแก้วตั้งสาม ขันขอศีล ขันนำทานก็ไม่มีหลักฐานที่บันทึกไว้เหมือนกัน เป็นการทำต่อกันมาและเล่าสืบต่อกันมา คือเรียงตามลำดับความสำคัญสูงสุดก่อน ขันแก้วตั้งสามคือพระรัตนตรัยต้องวางสูงสุด ต่อมาก็ขันนำทานเพราะเข้ามาในวิหารก็เพื่อทำบุญ ต้องมีขันนำดอกไม้นำมาทานสำหรับทำบุญ ต่อมาก็ขันขอศีล

การเปลี่ยนแปลงสิ่งต่างๆก็เริ่มเปลี่ยนในยุคเจ้าวาทวิละหรือสมัยรัตนโกสินทร์ตอนต้นนี่เอง เนื่องจากการคลุกคลีติดต่อกันมาตั้งแต่ตอนนั้น แต่สมัยรัชกาลที่ 5 นี้มีการเปลี่ยนแปลงมาก โตะหมู่เราก็เริ่มใช้กันตอนนี้เปลี่ยนจากสัตตภัณฑ์ พอโตะหมู่บูชามาก็เริ่มเห็นว่าของเขาคือว่า สวยกว่า งามกว่า มีที่ตั้งที่วางเยอะกว่าเหมาะสมกว่าก็ลืมนัตตภัณฑ์ไป เอาไปทิ้งขว้าง บางวัดถึงกับเผาก็มี

สัตตภัณฑ์นี้เมื่อก่อนนี้ ก็ให้ตัวแทนอาจารย์วัดเป็นผู้จุด บางทีจุดเจ็ด บางทีจุดสองก็มี แต่ถ้าเป็นงานใหญ่เช่น ปอยหลวง งานบวช เจ้าอาวาสจะเป็นผู้จุดก็จะจุดเจ็ด ไม่ใช่ใครอยากจุดก็จุด เขาไม่นิยมกัน เพราะศรัทธาชาวบ้านเขามีเทียนน้อยของเขา เอามาเอง ก็จะจุดกันเอง เวลาจะรับศีล ฟังธรรมเสร็จก็จะเปะไว้ที่ฐานเสาวิหารนั่นเอง ฉะนั้นฐานเสาวิหารต่างๆจะมีจี๋เทียนควันเทียน ติดเต็มไปหมด แต่ก็ไม่ใช่ทุกคนจะทำเหมือนกัน บางคนก็เอาดอกไม้ไหว้แทนก็มี บางคนบางกลุ่ม จุดตอนรับศีลก็มี บางคนจะจุดตอนเทศน์ธรรม ไม่มีระเบียบว่าจะต้องทำพร้อมกัน สมัยโบราณจึงมีคำว่า “จี๋ เจ๊ะ หมะ” จี๋แปลว่าจุดไฟจุดเทียน เจ๊ะแปลว่ายกมือไหว้จ่อที่หน้าผาก หมะแปลว่าเปะตามฐานเสาวิหาร บางวัดบางแห่งก็เอาไปเปะที่ฐานพระหรือแท่นแก้วก็มีมาก เรียกว่าเปะ ไม่ใช่ปัก เพราะเทียนเมื่อก่อนนั้นเป็นขี้ผึ้งอ่อนๆไม่ใช่อย่างเทียนปัจจุบัน คนที่เข้าไปเปะที่แท่นแก้วได้จะมีแต่ผู้ชายเท่านั้น ผู้หญิงไม่มีสิทธิ์จึงเปะที่ฐานเสาแทน ผู้หญิงจะนั่งบริเวณหลังที่นั่ง

สมัยโบราณจะไปวัดเฉพาะวันพระกลางพรรษาสามเดือนเท่านั้น นอกพรรษาวัดบ้านก็ไปทำงาน ทำไร่นาทำสวนกันไป เมื่อมีงานเข้าพรรษาที่ก็จะมีความตื่นตื่นตื่นตัวกัน ลูกเล็กเด็กแดง

ก็ตั้งใจได้กินขนม พ่อแม่ก็เตรียมทำขนมข้าวต้มและของถวายทาน มันสนุกสนาน เรามาเปลี่ยนเป็น วันพระแบบปัจจุบันเมื่อประมาณ พ.ศ. 2470-80 นี้เริ่มแล้ว จะมาหนักเมื่อหลัง พ.ศ. 2500

โต๊ะหมู่บูชานี้สมัยก่อนจะมีใช้กับวัดและสถานที่ราชการก่อน เพราะสมัยนั้นไม่นิยมเอา พระไว้ที่บ้าน เดิมคงจะมาจากกรุงเทพฯก่อน เช่นการมีห้องพระในบ้าน เป็นต้น

เราใช้ธรรมาสน์ปราสาทในทุกวันพระก็เพราะมีธรรมาสน์เดียว ธรรมาสน์แบบภาคกลาง น่าจะหลังสมัยรัชกาลที่ 5 แต่ที่เห็นชัดเจนก็ช่วง พ.ศ. 2480-90 ที่เห็นชัดก็ช่วงครุภาสรีวิชัย เริ่มเห็น มากแน่นอนหาในช่วงนี้ เพราะเราเปลี่ยนไปเทศน์แบบปาฐกถาคือการเทศน์ปากเปล่า คนเมืองเรา จะเทศน์แบบอ่านคัมภีร์ พอมีคำสั่งจากคณะสงฆ์กรุงเทพฯให้ใช้การเทศน์แบบปากเปล่านั้น แทน การเทศน์แบบใบลาน พระสงฆ์เราก็ปฏิบัติตาม ต่อมาไม่นานก็มีคัมภีร์ตัวไทยพิมพ์ด้วยตัวไทย แทนตัวเมือง คัมภีร์ตัวเมืองก็ไม่มีคนสนใจก็จางไป ประกอบกับล้านนาเราจะเทศน์ธรรมคาวกลาง พรรษา โรงพิมพ์ต่างๆ หรือหนานต่างๆ มหาต่างๆ ก็ไปค้นคัมภีร์เหล่านี้มาแปลเป็นตัวไทยหมด พิมพ์แล้วให้พระเราเทศน์อ่านตัวไทยแต่เป็นสำเนียงเมืองก็เป็นที่ยอมรับกัน

แทนสงฆ์แต่โบราณจะอยู่ที่ศิได้ อยู่ทางขวามือพระประธาน หลังจากนั้นทางกรุงเทพฯ ก็กำหนดศาสนพิธีตั้งหลักตั้งเกณฑ์ขึ้นมาให้พระสงฆ์อยู่ทางซ้ายมือพระประธาน บางวัดก็เลย ทำตามโดยกลับแทนสงฆ์ไปอยู่ด้านเหนือแทน บางวัดก็จัดแทนสงฆ์อยู่กลางวิหารก็มี พระสงฆ์ที่นั่ง ซ้อนกัน เป็นวัฒนธรรมภาคใต้ แล้วก็กลับมาั่งเหมือนเดิมอีกเพราะไม่สะดวกสบาย การกราบพระ ก็ไม่รู้ว่ากราบใครพระสงฆ์หรือพระพุทเจ้า

ผู้บริจาคนั้นล้านนาเราจะเก็บหอมก้น ก็จะมีล่ำมวัดทำหน้าที่เดินเก็บถึงบ้าน ศรัทธาไม่ต้องเอามาให้ที่วัด ล่ำมวัดคือผู้ประกาศผู้แปล แปลจากภาษาวัดเป็นภาษาบ้านไปบอก ศรัทธาต่อ เช่น จะมิงงานวันนั้นวันนี้ เวลานี้ หรือวัดจะซ่อมแซมอะไรล่ำมก็จะไปบอก ไปป่าวประกาศไปเรียไรเก็บเงิน ปัจจุบันอาจเทียบได้กับโฆษกวัดแต่ไม่ใช้มรรคนายก ล่ำมวัดนี้มีมา แต่โบราณ ในจารึกก็มีกล่าวถึงแต่เป็นล่ำมการเมือง ส่วนเงินที่ใส่ในก้นศิเทศน์ ขันขอศีลเป็นอีก เรื่องหนึ่ง

ล่ำมนี้เริ่มหายไปช่วง พ.ศ. 2480-90 ผู้บริจาคตก็เริ่มมีในวัดหลังจาก พ.ศ. 2500 แต่ก่อนหน้า นั้นก็คงมีมาแล้ว เราเรียกว่า ผู้มูลนิธิ ซึ่งมีมาก่อนที่น้ำไฟจะเข้ามา ทำให้พระเณรเจ็บเป็นเย็นอุ่น ก็ได้ใช้สอย ไม่เกี่ยวกับค่าไฟ อาจารย์คิดว่าได้อิทธิพลจากภาคกลางก่อน ส่วนที่ อ.สนั่นว่ามาจาก ผู้บริจาดในโบสถ์ฝรั่งก็เป็นไปได้ อาจเป็นต้นสายปลายเหตุเพราะภาคกลางนั้นติดต่อสัมพันธ์ กับฝรั่งมาก่อน รัชกาลที่ 5 เสด็จไปต่างประเทศมาก่อนท่านอาจจะเห็นตัวอย่าง การแพร่กระจาย น่าจะเริ่มจากกรุงเทพฯ แล้วขยายไปล้านนาก็เป็นไปได้ เดียวนี้ในวัดตรงไหนก็มีผู้บริจาด วิหาร

ศาลา กุฎิ เข้าวัดต้องเสียเงิน ส่วนการที่บอกว่ามีผู้ไว้ให้นักท่องเที่ยวที่นั่นคิดว่า นักท่องเที่ยวเป็นส่วนน้อยเท่านั้นที่จะถามหา คิดว่าทางวัดต้องการเงินมากกว่า

เชียมซี พุทธศาสนานี้คนโบราณล้วนมาเราถือแก่นมากกว่าคนปัจจุบัน คนปัจจุบันถือเปลือกไปมาก คนโบราณที่จะกราบไหว้พระเจ้าเพื่อขอโชคขอลาภนี้ไม่มี คิดว่าน่าจะมาจากกรุงเทพฯก่อน ไม่น่าจะเป็นว่าคนจีนมาอยู่ล้านนาแล้วเอาเชียมซีเข้ามาในวัดเลย คงไม่ใช่ เรามักจะรับอิทธิพลจากกรุงเทพฯก่อนเสมอ ย้อนกลับมาเรื่องเข้าวัด สมัยโบราณที่จะเข้าวัดไปไหว้พระไม่ค่อยมี เราจะเข้าวัดก็ต่อเมื่อมีพิธีกรรม มีงานบุญ งานพระราชกุศล ไม่ใช่อยากไปก็ไป

โต๊ะเข้าวัดอุ้มมงคลกลางทำก่อน ของล้านนาเรามีการบวชพระเจ้า พระประธานรูปเดียวให้เป็นพระศักดิ์สิทธิ์เท่านั้น ไม่มีพิธีพุทธาภิเษกหรืออะไรต่างๆ ไม่มี เมื่อไม่มีพิธีเหล่านี้ก็ไม่จำเป็นต้องมีโต๊ะตั้งวางให้เซ้า พระองค์เล็กๆ พระพิมพ์นี่เขาทำไว้คุ้มครองทั้งหมู่บ้าน โบราณเมื่อจะสร้างเจดีย์ ทุกหลังคาเรือนก็จะช่วยกันทำพระพิมพ์บ้านละองค์สององค์ บ้านไหนทำไม่เป็นก็ไปจ้างช่างทำรวมกันแล้วก็เอาไปบรรจุในเจดีย์

โต๊ะเข้าบูชาน่าจะมาประมาณ พ.ศ.2500-10 คนโบราณเราไม่เอาพระห้อยคอ ไม่เอาติดตัว เพราะเราเข้าไปเรื่อย เข้าห้องน้ำห้องส้วม ถือว่าไม่เคารพ ไม่นิยมกัน เราเพิ่งมานิยมทำตามภาคกลางเมื่อไม่นานนี้เอง

พระประจำวันเกิดมาประมาณ พ.ศ.2500 อาจารย์เริ่มเห็นที่วัดพระธาตุคอกยสุเทพก่อน ที่อื่นเขาไม่มีกัน อาจารย์เป็นเด็กไปไหว้พระประจำวันเกิดที่คอกยสุเทพน่าจะ พ.ศ. 2496-97 เมื่อก่อนเรามีแต่กรรมวันเกิด ธรรมประจำปีเกิด สำหรับคนที่เลื่อมใสศรัทธาในพุทธศาสนาใครเกิดปีอะไรก็ไปจ้างเขียนกรรม คัดลอกกรรมไปถวายวันพระวันศีลใหญ่ไม่นิยมถวายในวันเกิด

พระประจำวันเกิดนี้เป็นได้ทั้งสองทางคือมีคนนำมาถวายหรือทางวัดประสงค์อยากได้เองก็ไปซื้อหาที่กรุงเทพฯ เสาชิงช้าก็มี

สังฆทานสำเร็จรูปนี้มาหลังพระประจำวันเกิดอีก ปี พ.ศ. 2500 ก็ยังไม่มี สมัยโบราณจะถวายสังฆทานก็ต่อเมื่อมีงานศพ งานบวช งานปอยหลวงต่างๆ เมื่อก่อนก็ใส่ถ้วย (กระบุงไม้ไผ่สาน) ปกติธรรมดาเราไม่ถวายกัน เมื่อก่อนนั้นยังไม่มีถังเหลือง ก็เป็นการไปตลาดซื้อหาของที่จำเป็นแล้วมาจัดเองที่บ้านใส่กะละมัง บางทีก็ซื้อน้ำดื่มวางตรงกลางแล้วเอาของอย่างอื่นวางรอบๆ ในกะละมัง ช่วงแรกๆจะมีนม มีปลากระป๋อง ไม้ขีด คนรวยๆบางทีก็ใส่สบู่ ยาสีฟันลงไปก็ทำตามกันมา สมัยนั้นยังเป็นถังเหล็กถังสังกะสีต่อมาก็เป็นถังพลาสติกเพราะเบา ราคาถูก ในที่สุดก็จัดเป็นชุดสำเร็จ การถวายสังฆทานวันเกิดก็ได้อิทธิพลจากภาคกลาง โดยเฉพาะสมัยที่มีวิทยุ โทรทัศน์มา ยิ่งรับอิทธิพลกันได้เร็ว ลืมของตนเองเอาของเขามาใช้หมดเลย

จำได้ว่าสมัยนั้น พ.ศ. 2485 มีลิเกท้องถิ่นไม่ได้มาจากภาคกลาง ชื่อคณะศรีสง่า ดาราทอง เป็นการแสดงเร่ แสดงกลางคืน ก็จะมีตะเกียงไฟ แต่การแสดงยังเป็นการร้องปากเปล่าอยู่ ยังใช้ผู้ชายเป็นนางเอกอยู่ หลังจากนั้นเริ่มเห็นเครื่องปั่นไฟใช้น้ำมัน แล้วต่อมาก็มีเครื่องขยายเสียงมีลำโพงเข้ามา ก็มีคนซื้อมาใช้ก่อนแล้วหากินกับวัดเวลามิงานปอยหลวง ส่วนใหญ่ก็มาแสดงในวัดก่อนคือจัดแสดงในวัดแล้วได้ทั้งแสง เสียง มั่นคงดี พอที่ไหนมิงานก็ต้องไปหาคนนี้แหละ คือเริ่มจากใช้งานในวัดก่อนแต่ไม่ใช่วัดซื้อ พอเริ่มใช้ในวัดแล้วงานตามบ้านทั่วๆ ไปก็ใช้ตามกัน เช่นงานศพ

ไมโครโฟน เครื่องขยายที่เห็นในวัดจริงๆ พ.ศ. 2495 นี้มีแล้ว สมัยนั้นพระสงฆ์ยังใช้ไม่เป็น คนจะพูดออกไม่ได้ต้องเป็นโฆษก เมื่อไฟฟ้าเข้ามาแล้วจึงมีใช้กันทั่วไปแต่ก็ต้องแยกตามท้องถิ่นอีก ในเมืองต้องมีก่อนแล้วค่อยกระจายไปยังท้องถิ่นตามการมีไฟฟ้าใช้ บางพื้นที่ พ.ศ. 2500 ยังไม่มีไฟใช้เลย บ้านอาจารย์ พ.ศ. 2518-20 ถึงจะมี พอไฟฟ้าเข้ามาเครื่องใช้ไฟฟ้าต่างๆ จึงเข้ามา

วิหารล้านนาเมื่อก่อนผนังหนา หน้าต่างไม่กว้างมากเหมือนปัจจุบัน มีความเย็น ผนังก็เป็นลานดินลานทรายไม่ใช่พื้นคอนกรีต

นาฬิกาที่มาก่อนคือนาฬิกาเขวน นาฬิกาลูกตุ้ม สมัยก่อนยุครถไฟมาเขาฟังเสียงรถไฟกัน 7 โมงเช้าเขาจะรู้แล้ว ถ้าเข้ามาในถิ่นชุมชนจะมียามเคาะบอกเวลา ส่วนบ้านนอกไม่จำเป็นต้องดูเวลาทุกชั่วโมงเพราะเขาทำไร่ทำนา ก็ฟังเสียงไก่ขัน ดูพระอาทิตย์บ้าง ถ้าเป็นที่วัดก็มักลองปูลาบอกเวลามีประชุม มิงาน ก่อนวันสัปดาห์ก็จะตีกลองบอก

ตู้น้ำดื่ม เมื่อก่อนวัดก็ใช้หม้อน้ำตามศาลา กุฏิ ส่วนในวิหารก็มีน้ำดื่มมีจอกตั้งตามเสาวิหาร สำหรับสัทธิธา เดียวนี้บ้านใช้อย่างไรก็อยากให้วัดใช้เช่นนั้น

เก้าอี้สมัย พ.ศ. 2500-10 ถ้าวางในวิหารแล้วไม่มีใครกล้านั่ง ไม่มีใครอยากนั่งสูงกว่าพระสงฆ์ ฟังมีมาซัก 20 ปีมานี้ที่เห็นมากขึ้น พระสงฆ์จัดเตรียมไว้ให้สัทธิธาได้ใช้กันสำหรับคนเฒ่าคนแก่หัวเขาไม่ดี

สิ่งต่างๆ เรารับมาจากสยามทั้งนั้น ปราสาทศพก็มีมา 2500 หลังจากเข้าร่วมกับสยามแล้ว การจัดการนั่งแบบแบ่งซ้าย ขวา คงคิดกันขึ้นเอง เพื่อสะดวกในการพูดคุย ขันแก้วตั้งสามที่บางแห่งแยกการใส่เป็นชายฝั่งซ้าย หญิงฝั่งขวานี้มาทีหลัง แรกเริ่มให้ผู้หลักผู้ใหญ่อาจารย์วัดใส่ก่อนแล้วที่เหลือก็ค่อยใส่ทีหลัง

สัมภาษณ์ อ.อุทิศ ชวนชาติ

วันที่ 26 มีนาคม 2553

ใบอนุญาตกร มรรคนายกวัดชัยศรีภูมิ กรรมการพุทธสมาคม ยวพุทธิกสมาคม

กลุ่มหนุ่มสาว จ.เชียงใหม่ ประธานชมรม ปักขทินล้านนาเชียงใหม่

สมัยโบราณวัดจะเอาเจดีย์เป็นหลักตามคติเขาพระสุเมรวินิจฉัยอยู่หน้า ในวิหารก็จะเอาพระพุทธรูปเป็นประธาน ที่นี้พระสงฆ์สาวกจะอยู่ขวามือพระพุทธรูปซ้ายมือจะเป็นอุบาสกอุบาสิกา แต่บ้านเรานี้อุบาสกจะนั่งหน้า อุบาสิกาจะอยู่ไกลหน่อยนั่งหลัง ตรงกลางหน้าพระพุทธรูปก็เป็นเครื่องสักการะแบบล้านนาคือสัตตภัณฑ์ แล้วก็มียุทธมาสน์ นุชบกเรียงตามขวามือเป็นพระพุทธรูป พระธรรม พระสงฆ์

เมื่อเชียงใหม่ตกเป็นประเทศราชของกรุงรัตนโกสินทร์คือกรุงเทพ สมัยรัชกาลที่ 1-4 ก็ยังปกครองกันเองอยู่แต่ส่งเครื่องราชัญญาการดอกไม้เงินดอกไม้ทองปีไหนส่งที พอรชกาลที่ 5 มีการเปลี่ยนแปลงการปกครองคือพยายามลดอำนาจเจ้าผู้ครองนคร โดยส่งข้าราชการจากกรุงเทพฯ มาช่วยปกครอง คือลดอำนาจเจ้าผู้ครองนครลงทีละน้อยจนหมดไป ทีนี้ก็ส่งพระสงฆ์ขึ้นมาปกครองจัดเป็นมณฑล เช่นเจ้าคณะมณฑลพายัพเป็นต้น ก็มาจัดการปกครองคณะสงฆ์ขึ้นต่อกรุงเทพฯ มีการแต่งตั้งเจ้าคณะจังหวัด เมื่อก่อนไม่มีเมื่อก่อนเจ้าผู้ครองนครแต่งตั้งพระสงฆ์ที่เป็นเถระขึ้นเป็นสังฆราช ปกครองพระสงฆ์ในเมืองเชียงใหม่

ทีนี้สมัยก่อนใช้ภาษาเมือง เรียนภาษาเมือง เทศน์คำเมือง เมื่อขึ้นกับกรุงเทพฯก็มีการเรียนภาษาไทย ข้าราชการก็ต้องเรียนภาษาไทย พระเณรก็ต้องเรียนภาษาไทย สวดมนต์ภาษาไทย ทำวัตรแบบไทย ทีนี้เครื่องสักการะแบบไทยก็ขึ้นมาคือโต๊ะหมู่บูชาที่เก็บสัตตภัณฑ์ไว้หน้าโต๊ะหมู่บูชา มาตั้งแทน พวกนิคมโต๊ะหมู่บูชา สัตตภัณฑ์บางวัดก็เก็บขายบ้าง เก่าแก่ๆพังไปบ้างเพราะไม่ได้ใช้

การนั่งของพระสงฆ์ก็เปลี่ยนแบบไทยคือนั่งตรงกลางวิหารหน้าพระพุทธรูปเพราะเจ้าคณะมณฑลมาจากวัดเบญจมบพิตรกรุงเทพฯ (ทุกวันนี้ที่นั่นก็ยังนั่งแบบนั้น) ถ้ามีงานถึงจะย้ายไปด้านข้างวัดพระสิงห์ วัดเจดีย์หลวงก็นั่งกลางเหมือนกัน มียกแทนสงฆ์ขึ้นมา ก็นั่งกันมาตั้งแต่สมัย ร.5-ร.9 เวลาจัดงานกฐินพระราชทานก็ย้ายที่ พักหลังจึงย้ายอยู่ด้านข้างขวามือพระพุทธรูปแบบถาวร ก็ทำให้วิหารกว้างขึ้น พระสงฆ์นั่งข้างก็เป็นแถวเป็นระเบียบมากขึ้น ทำให้เห็นพระพุทธรูปเด่นชัด บางวัดก็เอาแท่นสงฆ์ไปอยู่ข้างซ้ายของพระพุทธรูปก็มีตามความเหมาะสมของวิหารสถานที่นั้นๆ บางที่แดดส่องก็ย้ายข้างได้ ไม่มีข้อกำหนดบังคับตายตัว ตามแต่เจ้าอาวาสจะจัดการ

เมื่อมีงานฉลองเชียงใหม่ครบ 700 ปีก็มีการรณรงค์ให้ใช้เครื่องสักการะแบบล้านนา โดยศาสตราจารย์ผอ.มยงค์ ก็มาจัดแบบแผนที่ถูกต้องไว้ที่วัดเชียงใหม่มีสัตตภัณฑ์ ธรรมมาสน์

แท่นสงฆ์ ชั้นแก้วตั้งสาม ชั้นห้าโกฐาก ชั้นนำทาน หลายวัดก็ทำตามด้วยการย้ายแท่นสงฆ์ไว้ข้างตามแบบแผนเดิม มีการฟื้นฟูตัวหนังสือเมือง เอาของเก่ามาใช้

สัตตภัณฑ์นี้หายไปช่วงหนึ่งพากันเอาโต๊ะหมู่มาใช้ ธรรมเนียมก็เอาของใหม่มาใช้มาพร้อมโต๊ะหมู่นี้เอง เมื่อก่อนเทศน์ธรรมก็ใช้ธรรมาสน์ทรงปราสาท ใช้กันทุกวันพระวันศีล เป็นตามความนิยมเลียนแบบกัน สัตตภัณฑ์เมื่อก่อนก็ใช้งานเหมือนโต๊ะหมู่เอาเทียนจี๊ผึ้งมาเสียบบางที่ก็มีราวเหล็กเตรียมให้ ส่วนอาสนา แวนสายตาพระเจ้าจะใช้ในพิธีพุทธาภิเษก เบิกพระเนตร มีต้นผึ้งหมากเบ็ง ฯลฯ เวลาสร้างพระพุทธรูปก็สร้างเครื่องเหล่านี้ไว้ ตอนหลังก็ไม่ต้องสร้างใหม่ ส่วนใหญ่ทุกวัดจะมี แต่เดี๋ยวนี้บางวัดเก็บขายเนื่องจากไม่มีความรู้ รู้ทำไม่ถึงการณ์ นำเงินไปสร้างอย่างอื่น

ผู้บริจาคสมัยก่อนไม่มี อาจารย์เกิดมา 50-60 ปีก็เห็นแล้ว เมื่อก่อนเป็นการหอมกัน ไม่มีผู้พอมีการท่องเที่ยวเขาจะทำบุญไม่รู้ทำที่ไหนพระเณรไม่อยู่ก็เลยมีผู้ขึ้นมา เดี่ยวนี้กลายเป็นของจำเป็นเพราะมีค่าใช้จ่ายมากมายในวัด ปัจจุบันตามวัดใหญ่ๆก็มีตู้ของหน่วยงานต่างๆไปฝากวางบ้าง โดยเฉพาะวัดท่องเที่ยว ตั้งแต่ 10-20 ปีมาแล้วตั้งแต่มีการส่งเสริมการท่องเที่ยว ทศนาจร

ไมโครโฟนเครื่องเสียงก็มีมา 50-60 ปีมานี้เป็นนวัตกรรมใหม่ช่วยกระจายเสียงการเทศน์ธรรมให้ได้ยินทั่วกัน เมื่อก่อนคิดว่าราชการจะใช้ก่อนถึงจะเข้ามาในวัด ก็กลายเป็นสิ่งจำเป็นทั่วไป

พัดลมนี้ เมื่อก่อนไม่ใช่ไม่ร้อนแต่ก็เป็นตามสมัยใช้พัดวิกันไป เศรษฐีมีเงินก็มีคนพัดวิให้

พระประจำวันเกิดมาทางภาคกลางนี้เอง เมื่อก่อนล้านนาไม่มี เขาไปเห็นทางใต้เขาทำแล้วดีมีรายได้ผลประโยชน์เข้าวัด คนก็นิยมด้วย

เก้าอี้ก็มีมา 10-20 ปีมานี้ ราชการนำมาใช้ก่อน

- การสัมภาษณ์เจ้าอาวาสและผู้ดูแลวัดกลุ่มตัวอย่าง

สัมภาษณ์พระครูโฆสิตปริยัตยาภรณ์ (พระมหาธีรพงษ์ สิริวัชรโร) วันที่ 8 เมษายน 2553

เจ้าอาวาส วัดป่าแดงมหาวิหาร

เจ้าอาวาสเข้ามาจำวัด ปี 2542 ก็เห็นโตะหมู่ตั้งอยู่ก่อนแล้วจึงได้เอาสัตตกัณฑ์มาแทนโตะหมู่บูชาเพราะเห็นว่าเป็นของล้านนาเราอยากอนุรักษ์ไว้ เมื่อท่านเข้ามามีการสวดมนต์บนกุฏิทำวัตรเช้าเย็นในกุฏิ เลี้ยย้ายมาทำในวิหารทุกวัน แต่วัดนี้จะใช้ผามประทิปวางแทนเทียน เมื่อก่อนไม่มีการจุดธูปๆจะมาพร้อมโตะหมู่บูชา เท่าที่จำได้เริ่มรู้จักโตะหมู่บูชาเมื่อเป็นเณรเป็นเด็กอยู่บ้านนอก เห็นตุ้มหลวงให้เอาโตะหมู่มาใช้ที่วัด

เป็นการรับอิทธิพลจากภาคใต้ (กรุงเทพฯ) คือเมื่อก่อนพระสงฆ์ล้านนาปกครองดูแลกันเอง เรียกว่า หมวดยุโบสถ มีครูบาตนเท่าตนแก่เป็นผู้ดูแลเป็นเจ้าคณะหมวด พอมีกฎหมาย ร.ศ. 121 พรบ.ใหม่มา เป็นจุดหัวเลี้ยวหัวต่อในสมัยรัชกาลที่ 5-6 ในยุคครูบาศรีวิชัย คือ ร.5 เป็นเจ้าแผ่นดินอำนาจการปกครองจึงขึ้นอยู่กับส่วนกลาง ก็ส่งพระสงฆ์จากทางโน้นมาดูแล ก็เลยได้รับอิทธิพลจากทางโน้นมา คือนโยบายมาแบบนี้ เมื่อส่งพระมาก็เป็นการขยายการศึกษาไปด้วย สมัยนั้นวัดพระสงฆ์จะมีบทบาทในด้านให้การศึกษามาก ทีนี้ก็นำหลักสูตรนักเรียนจากทางโน้นมาสอน ซึ่งจะมีการสอนเรื่องศาสนาพิธีต่างๆ การจัดโตะหมู่งานแบบนี้จัดหมู่ห้า เจ็ด เก้าก็ว่ากันไป แล้วก็เริ่มมีการประกวดโตะหมู่ เท่าที่ฟังมาโตะหมู่ได้รับอิทธิพลจากจีนมาอีกที (ไม่แน่ใจ)

การศึกษาสงฆ์นี้สมเด็จพระมหาสมณเจ้าเป็นผู้ทำหลักสูตรนักเรียนชั้นตรี โท เอก แล้วขยายสำนักเรียนจากส่วนกลางสู่ส่วนภูมิภาคแต่ละจังหวัด พร้อมกันนั้นก็ส่งครูพระมาประจำแต่ละจังหวัดหรือเป็นพระสงฆ์จากบ้านเราไปรับเรียนแล้วกลับมา หลักสูตรนักเรียนก็เลยเป็นหลักสูตรใหม่ เจ้าอาวาสแต่ละวัดก็รับนโยบายมาก็เริ่มเอาสัตตกัณฑ์ออกไปเอาโตะหมู่บูชาแทนที่

เรื่องนี้มีความหมายลึกซึ้งอยู่คือโตะหมู่บูชาประธานในพิธีเท่านั้นจะมีสิทธิในการจุดธูปเทียน แต่สัตตกัณฑ์ทุกคนสามารถจุดได้มันบ่งบอกเรื่องชนชั้น สังคม เมื่อก่อนคนมาก็เอาเทียนมาปักได้อันหรือสองอันก็แล้วแต่ ปักที่ฐานก็มี

สมัยนั้นก็มีสามอย่างพระประธาน แทนสงฆ์ ธรรมาสน์ ไม่รู้ว่าใครเป็นผู้กำหนดการวางแบบนี้ อย่างวัดนี้แทนสงฆ์อยู่ทางขวาทางเข้า เมื่อพระเณรมากขึ้นก็ต่อให้ยาวต่อไปด้านหลัง

ธรรมาสน์ภาคกลางก็มาพร้อมโตะหมู่ เมื่อก่อนใช้ธรรมาสน์สูงเทศน์ธรรมก็ได้ยินกันหมด แต่ไม่มีในหลักสูตรที่ว่าจะต้องใช้ธรรมาสน์ภาคกลางเท่านั้นไม่กำหนด ที่วัดนี้มีอยู่แล้วใช้เทศน์ทุกวันพระ ธรรมาสน์ปราสาทจะใช้วันตั้งธรรมหลวง ยี่เป็ง ธรรมาสน์ภาคกลางก็ไม่มีแบบแผนว่าต้องนั่งทางไหน เอาเหมาะสม ที่วัดนี้จะวางใกล้แทนสงฆ์เพราะสะดวกในการเดินไปมา

อาสนะแบบภาคกลางก็เพิ่งมาในปี 2550 สมัยก่อนก็ไม่มี สมัยนี้ก็ดูภูมิฐานมีที่พึ่งสะดวกดี ตาลปัตรเมื่อก่อนก็ไม่มีเป็นแต่ใบตาลคล้ายกับที่ครูบาศรีวิชัยใช้ สมัยนี้ก็พัฒนาไปมีการปัก ตัวหนังสือบ้าง ข่ามพระก็มีการพัฒนามีปัก มีชั้นใส่ของมือถือต่างๆ

ผู้บริจาคตี้มีมาก่อนท่านมา ศรัทธานามาถวาย แต่เมื่อก่อนวัดน่าจะเป็นคนทำเพื่อค่าใช้จ่าย ของวัดไม่เฉพาะค่าไฟ สมัยก่อนก็มีมาแล้วก่อนไฟฟ้าเข้ามาอีก เป็นการยอมบุญของศรัทธา คิดว่า ผู้บริจาคตี้ได้รูปแบบจากภาคกลาง ล้วนนาเราเป็นการใส่ขันหอมกัน ถวายต่อหน้า

ถ้าโรงเครื่องขยายเสียงไมโครโฟน ที่ติดในวิหารนี้ประมาณปี 2548-49 พร้อมๆกับการซ่อม วิหารปี 47 อย่างวัดนี้คนมามากล้นออกไปก็ต้องมีเครื่องขยายเสียงให้ได้ยินทั่วถึงกัน ทางวัดจัดหามา เองประกอบกับที่วัดอื่นก็มีมา เครื่องเสียงก็ช่วยได้มากเป็นสื่อประชาสัมพันธ์ให้ได้ยินกว้างขวางไป ไกล

พัฒนามีมาก่อนท่านมาพอซ่อมวิหารก็ปรับปรุงอีกครั้ง เป็นการอำนวยความสะดวก แต่ศรัทธาเวลาเขาร้อน สมัยก่อนก็แปลกวิหารจะเย็นลมพัด รอบนอกจะร้อน สมัยนั้นก็ใช้พัดวิ ฝ้าขาวม้กันไป เมื่อมีเทคโนโลยีเข้ามาวัดก็ต้องปรับตัวตาม

เก้าอี้ให้คนเฒ่าคนแก่ นั่งกับพื้นไม่สะดวก มีมาซัก 3-4 ปีมาแล้วส่วนใหญ่คนหนุ่มสาว มากี่รีบไปทำงาน คนที่อยู่จะเป็นผู้สูงอายุส่วนใหญ่ ศรัทธาที่วัดนี้ตอนมาอยู่ใหม่วันพระคนมาน้อย มีความขัดแย้งกัน พอปี 42 มานี้ก็พยายามทำกิจกรรมร่วมกันดึงคนให้เข้ามามากขึ้น วิทยุกลุ่ม ผู้สูงอายุ ที่นี้จะเป็นหมู่บ้านแกงโธ๊ะมีหลายกลุ่มคนชาวบ้าน พ่อค้า ข้าราชการ นักธุรกิจ ต่างคน ต่างอยู่ไปคนขึ้นวัดจริงๆมีน้อย

แท่นรองรูปเทียนมีมา 3-4 ปี ที่วัดให้จุดเทียนได้รูปห้ามเพราะบางคนแพ้กลิ่น

ตู้น้ำดื่ม 2 ปีที่ผ่านมาสมัยก่อนมีงานก็ต้องมีคนเสิร์ฟ เดี่ยวนี้ก็ตามสบายใครหิวก็ดื่มเอง แต่ถ้ามีงานใหญ่ก็ใช้น้ำขวดสำเร็จหลอดจิ้มสะดวกสบาย คนเสิร์ฟนี่ยังไม่เท่าพอ เมื่อก่อนมีน้ำดื่ม วางไว้ที่เสาสัณห์ท่านเป็นแฉะ แต่วัดนี้ไม่มี

ปัจจัยภายนอกมีส่วนในการเปลี่ยนแปลงของวิหาร แต่วัดก็ต้องปรับตัวตามรักษาบางส่วน วิหารนี้เป็นวิหารเล็กก็ต้องจัดการให้ดี

นักท่องเที่ยวที่มาส่วนใหญ่เป็นฝรั่งมาก ฝรั่งที่ศึกษาเรื่องประวัติศาสตร์พุทธศาสนา

ข้อผิดพลาดของบ้านเราคือไม่ให้ความสำคัญเรื่องสำคัญในท้องถิ่น ไปเน้นส่วนกลาง และเป็นเจตนาของผู้ร่างหลักสูตรผู้มีอำนาจด้วย อย่างลี้มน่าด้านนาเป็นอาณาจักรใหญ่ เขาพยายามกลืน พยายามสลายความเป็นล้านนาออกไปนำสิ่งต่างๆจากส่วนกลางมาแทน ยิ่งกลืนได้มากเท่าไร ก็เป็นความสำเร็จของเขามากเท่านั้น พอฝรั่งต่างชาติมากระตุ้นเราถึงได้ตื่น

สัมภาษณ์เจ้าอาวาส พระสมุห์สุรศักดิ์ สน.ติกโร (ปัญญา) วันที่ 7 เมษายน 2553

เจ้าอาวาสวัดเกตการาม

โต๊ะหมู่บูชาเป็นวัฒนธรรมภาคกลางเขาเอามาเผยแพร่ เมื่อก่อนใช้สกัดกัณฑ์หรือเชิงเทียน ส่วนจะเข้ามาปีไหนไม่ทราบได้ท่านไม่รู้ลึกเรื่องนี้ ไม่เคยมีการบันทึกไว้ควรไปถามอาจารย์ผู้รู้ จะดีกว่า ส่วนการเปลี่ยนเป็น โต๊ะหมู่เนื่องจากศรืษานำมาถวาย ศรืษที่จะสามารถถวายได้ ก็ต้องเป็นคนมีเงิน เพราะชุดหนึ่งก็หลายบาท ห้าหกพัน หรือแบบฝังมุกก็เป็นหมื่นก็มี ถ้าเราไปวัด ไหนเห็น โต๊ะหมู่บูชาสวยงามก็แสดงว่าศรืษามีเงิน เช่นเมื่อก่อนท่านอยู่วัดศรีเกิด เมื่อย้ายมาอยู่ที่นี่ ทราบได้ทันทีว่าศรืษที่นี้มีเงินมาก คล้ายกับว่าเป็นเครื่องแสดงฐานะของชุมชนด้วย แม้แต่ อาสนะสงฆ์ เมื่อศรืษานำมาถวายวัดก็จำเป็นต้องเอามาตั้ง เมื่อเขานำมาถวาย หนึ่งเขาได้บุญ สองเขาได้ชื่อเสียงเพราะมีชื่อติดด้วย ใครมาราบไหว้ก็เห็น ตอนนี้อยู่ท่านก็รออยู่ว่าจะมีใครมาทักท้วง หรือไม่ ถ้ามีก็จะเปลี่ยน แต่บางสิ่งบางอย่างถ้าถวายมากเกินไปก็รบกวนได้ ก็เป็นการทำลาย วัฒนธรรมของเราได้ สมัยโบราณได้ยินว่าสกัดกัณฑ์ใครก็จุดได้มีถ้วยรองเทียนอยู่ส่วนรูปไม่แน่ใจ ว่ามาสมัยไหน

อาสนสงฆ์เดิมวัดนี้เคยตั้งอยู่กลางวิหารเมื่อนานมาแล้วสมัยพระครูปริยัติ ประมาณ 60-70 ปี ที่แล้ว พระครูปริยัติท่านนำรูปแบบมาจากวัดเบญจมบพิตร ท่านเป็นผู้ช่วยเจ้าอาวาส (วัดพระสิงห์ วัดเจดีย์หลวงก็เคยใช้) การทำวัตรเช้าเย็น สวดมนต์ก็จะนั่งบนแท่นนี้และหันหน้าไปทาง พระพุทธรูป เมื่อมีศรืษที่ต้องการกราบไหว้พระพุทธรูป จุดธูปเทียนบูชาก็ต้องอ้อมแท่นไป จะมีช่องว่างระหว่างอาสนสงฆ์และแท่นพระอยู่พอสมควร ปัจจุบันไม่อนุญาตให้จุดธูปเทียนในวิหาร (ย้ายไปจุดที่หน้าพระธาตุเจดีย์แทน) ประมาณปี พ.ศ.2547 ได้ย้ายมานั่งด้านข้างเพื่อให้พื้นที่โล่ง ศรืษที่มาก็ไม่ต้องเดินอ้อมให้ยุ่งยาก และเท่าที่เห็นที่อื่นๆก็นั่งข้างกันหมด แม้กระทั่งเชิงตุ้ง ที่ท่านได้ไปดูมาก็เอาอาสนสงฆ์ไว้ข้างเหมือนกัน เมื่อบอกกล่าวกับศรืษญาติโยมก็ไม่มีใครว่าอะไร

ส่วนอาสนสงฆ์มีอยู่สองแบบคือแบบเบาะที่นั่งพับได้และแบบแท่นไม้หรือตั้งไม้ แยกชั้นของใครของมัน ไม่ทราบว่ามาสมัยใด

ธรรมเนียมแบบภาคกลางก็มีอยู่ ไม่ทราบว่ามาสมัยใด จะใช้ช่วงเข้าพรรษาถึงเดือนยี่เป็ง สามหรือสี่เดือนถึงจะนำมาวาง ศรืษานำมาถวาย ส่วนการวางก็วางที่เหมาะสมไม่สูงหรือต่ำเกินไป เป็นจุดเด่นที่ศรืษมองเห็น ถ้าต่ำมากก็ทำแท่นรองอีกชั้นหนึ่ง

นาฬิกาของเก่าศรืษานำมาถวายหลายปีจำไม่ได้ ส่วนสาเหตุไม่ทราบได้ว่าเหตุใดนิยมถวาย นาฬิกา แต่เมื่อย้อนดูในอดีตก็พบว่าของดีจากมาในยุคที่ศรืษที่นิยมนำมาถวายวัดเสมอ

ตู้บริจาคมีนานมากไม่ทราบได้ เป็นเรื่องช่วยค่าน้ำไฟวัด เป็นสิ่งที่วัดจัดเตรียมมาวาง

เครื่องเสียง ไมโครโฟน ลำโพงไม่ทราบว่ามาสมัยใด เป็นสิ่งจำเป็นต้องใช้

เก้าอี้ที่นั่งสมัยท่านเป็นฌรอยู่บ้านนอกก็ไม่เคยเห็นฟังจะเห็นวัดในเมืองช่วงไม่กี่ปีที่ผ่านมา การนั่งก็จะนั่งไกล่ประตุ เป็นเก้าอี้หวายก็มี เก้าอี้เหล็กก็มี เหตุผลคือศรัทธาคนเฒ่าคนแก่นั่งลำบาก ลูกนั่งลำบาก วัดก็เลยเอาใจศรัทธา ที่นี้ศรัทธาก็ไม่มีข้อแก้ตัวว่าไปวัดฟังธรรมนั่งไม่ได้ ซึ่งนำมาวาง ก่อนที่ท่านจะมาอยู่ (พ.ศ. 2544) ทางวัดจะเตรียมไว้ก่อนวันพระวันงาน พระฌรจะจัดเตรียมสถานที่ ถึงจ่านำมาวาง

เซียมซีไม่มีวางในวิหาร คำทำนายก็มีหลายแบบปัจจุบันเป็นเครื่องกลไกหลอดเหรียญก็มี ตู้เช่าวัตถุมงคลเริ่มมีปีนี้ พ.ศ. 2552 ต้องการสร้างพระพุทธรูปไว้ในวิหารและนำเงิน มาบูรณถาวรวัตถุในวัด อีกอย่างคือศรัทธาจากที่ต่างๆมาก็ถาพมา

โต๊ะพระประจำวันเกิด เดิมอยู่ในวิหารจะตั้งเฉพาะวันสำคัญเท่านั้นเพราะกลัวเงินหาย พระหาย ปัจจุบันจัดข้างวิหารแทนมีศรัทธานำมาถวาย

การนั่งก็เป็นกลุ่มใครกลุ่มมัน หญิงจะเยอะกว่ามาก อาจเป็นเพราะชายมีกรงงานต้องทำ แต่ชายจะนั่งหน้าเสมอ ศรัทธาวัดนี้จะลดลงตั้งแต่ท่านเข้ามา คนหนุ่มสาวไม่เข้าวัดคิดว่ายังไม่แก่ และต้องรีบไปทำงานตอนเช้า

สัมภาษณ์พระอธิการบุญส่ง กน.ตชม.โม

วันที่ 27 มีนาคม 2553

เจ้าอาวาสวัดเสาศิน

แก่อี้ สมัยโบราณเมื่อ 30-40 ปีก่อนนั้นส่วนใหญ่จะนั่งพื้นหมด มีนั่งแก่อี้เมื่อ 10 ปีที่ผ่านมา เป็นปัญหาสุขภาพ หัวเข่า แม้กระทั่งคนหนุ่มสาวปัจจุบันก็นั่งพับเพียบยากเพราะไม่เคย แก่อี้จะนั่งอยู่ด้านหลังติดประตู ที่วัดนี้ศรัทธาจะริเริ่มกันเองซื้อหาทานให้ จุดเริ่มคือศรัทธาเอามาเองก่อน เอามาเอาเอง คนอื่นเห็นก็ทำตาม เมื่อมีคนต้องการนั่งมากก็ซื้อหามาได้

อาสสงฆ์เป็นแท่นยกสูงกว่าชาวบ้านเพราะพระเป็นที่เคารพของคนทั่วไป ได้รับการยกย่อง เมื่อยกย่องก็ยกให้สูงกว่าคนธรรมดาเป็นความเชื่อ อาสสงฆ์นี้ไม่ว่าจะอยู่ในรูปแบบใดก็เรียกเหมือนกันเป็นแท่นยาวตลอดหรือเป็นแท่นทั้งองค์เดียวต่อกัน แล้วแต่กำลังจะสร้างได้

อาสสงฆ์ที่นั่งกลางวิหารส่วนใหญ่จะเป็นธรรมยุต เช่นวัดเจติยंहलग วัดสันติธรรม วัดนี้ไม่เคยมี วัดนี้อาสสงฆ์จะอยู่ขวาพระพุทธรูปตลอดมาตั้งแต่อดีตส่วนการจัดตามบ้านจะนั่งซ้ายมือพระพุทธรูป

เดิมใช้สัตว์คถกัณฑ์หมายถึงภูเขาเจ็ดลูก เปลี่ยนเป็นโต๊ะหมู่บูชาคาดว่าประมาณ 30-40 ปีที่แล้ว แต่วัดนี้สร้างแท่นพระพุทธรูปราชเพิ่มขึ้นด้านหน้าฐานพระเดิม มีศรัทธานำมาถวาย เจ้าอาวาสองค์เดิมท่านจึงสร้างแท่นรองรับ ถ้าจะเปลี่ยนเป็นเอาสัตว์คถกัณฑ์มาวางไว้ก็จะบังพระหมด

โต๊ะหมู่มีสองชุดสำหรับพระพุทธรูป และสำหรับพระมหากษัตริย์ เป็นการตั้งเพื่อความเคารพ ทางวัดจัดวางไว้เพื่อความสวยงาม

นาฬิกาตั้งพื้นมาตามยุคตามสมัย พ.ศ.2534 เก่ากว่านี้ก็มี 30-40 ปีมาแล้ว เป็นการถวายทาน ให้ญาติพี่น้องเป็นที่ระลึกแก่ผู้ตายและให้เป็นประโยชน์แก่คนทั่วไปตามสมัยนิยมเหมือนโทรศัพท์มือถือในปัจจุบัน วัดนี้จะอนุรักษ์ทุกอย่างเป็นไปได้ต้องตามยุคตามสมัย แต่ถ้าร่วมสมัยนี้ได้ บางอย่างคงไว้ ปรับบางอย่างจะดีกว่า

ธรรมเนียมแบบภาคกลางมาประมาณ 40-50 ปี จะวางด้านซ้ายพระพุทธรูป เทศน์ให้เห็นหน้า อาจเป็นคนบ้านเราไปเห็นของเขาหรือเขามาเห็นบ้านเราว่าไม่มีก็ซื้อหาถวายวัดก็จำเป็นต้องใช้ตามยุคตามสมัย การปกครองสงฆ์มีส่วนคล้ายกับทางราชการทั่วไปเมื่อมีคำสั่งจากส่วนกลางให้ทำอะไรก็ต้องปฏิบัติตาม เป็นนโยบาย แนวทางที่ยึดเอาตัวอย่างจากส่วนกลางมาพัฒนา ส่วนท้องถิ่นก็เอามาปรับปรุง

ตู้บริจาค วิหารไม่ได้ใช้ตลอดจะไม่ตั้งไว้แต่จะตั้งในช่วงวันพระ

เครื่องเสียง ลำโพง ประมาณ 40-50 ปีที่แล้ว เป็นสิ่งจำเป็นไปแล้ว วันสำคัญศรัทธาญาติโยมมาเยอะ 200 300 คน ล้นวิหารก็จำเป็นต้องใช้ สมัยโบราณคนไม่เคยเอาเนื้อ

พศ. 30-40 ปี ชาวบ้านร้อนก็ซื้อมาถวาย เป็นสิ่งจำเป็น เป็นการอำนวยความสะดวกแก่คนมาทำบุญ และก็เป็นชาวบ้านนั้นแหละที่ซื้อมาถวาย คล้ายกับที่บ้านคนมีอะไรก็อยากให้วัดมีอย่างนั้น ศรัทธาก็อยากให้วัดพัฒนาไปด้วย

แต่ละวัดก็มีจุดขายของตน วัดนี้ก็มีแท่นแก้วสูงเกือบติดเพดาน มีสี่ชั้น โบราณว่าอาจสร้างครอบเสาหินเสาหลักเมืองกุมกามไว้ (ไม่ยืนยัน) บันไดรูปนกกการเวกที่อื่นไม่มี จิตรกรรมเก่าแก่มาก

พระประจำวันเกิดจะตั้งเฉพาะวันพระ ตั้งถ่างวิหารไม่ได้ตั้งด้านใน มาช่วง 2500 นี้เอง เป็นสิ่งชักชวนให้คนทำดี ทำบุญ ไม่ใช่สิ่งเสียหาย ถ้างอกว่าไม่ใช่ล้านนาแล้วไม่ใช่สี่ห้าหลังไม่พัฒนา ต้องผสมกันไปตามยุคตามสมัย ไม่ขัดกันเกินไป

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

สัมภาษณ์พื่อน้อยดวง คำชาย

วันที่ 6 เมษายน 2553

ผู้ดูแลวัดต้นแก้วน กรมการวัดตั้งแต่อายุ 21 ปีจนปัจจุบัน

โต๊ะหมู่บูชามาไว้หน้าพระประธานประมาณซัก 20 ปีมานี้เอง อาจารย์มช. มาคิดว่าควรย้าย เพราะเป็นของภาคกลางไม่ใช่ของโบราณล้านนา เอาโต๊ะหมู่มาใช้เพราะเป็นที่นิยมกับวัดโดยทั่วไป และเปลี่ยนเป็นสัตตภัณฑ์ซัก 5-6 ปีที่ผ่านมา สมัยโบราณงานตามบ้านไม่มีการวางโต๊ะหมู่

แทนสงฆ์ของวัดมาไว้ที่เดิมตลอด ถ้านิมิตพระมาเยอะก็เอาไว้สองข้างได้ แต่เมื่อก่อนไม่มี ฟังมาเมื่อก่อนเมื่อ 30-40 ปีมานี้เอง (โบราณนั่งพื้นกันหมด พระมีแค่เสื่อรองเท่านั้น ทุกวัดเป็นแบบนี้หมด) ศรัทธาเป็นผู้สร้างแทนให้เพื่อที่สูงกว่าคนทั่วไป

ธรรมเนียมแบบภาคกลาง มี ไม่นำมาวางในวิหาร

ไมโครโฟนลำโพงใช้ตู้ซัก 30 ปีมานี้เอง เพราะเป็นที่นิยมกัน ทางวัดจัดซื้อมา เมื่อก่อนคนไม่เยอะเหมือนปัจจุบัน

นาฬิกาโบราณศรัทธานำมาถวายงานฉลองศาลาการเปรียญเมื่อ พ.ศ.2544 เพื่อให้เขารู้ว่าเวลาที่โมงแล้ว แต่ก่อนไม่มีนาฬิกาที่ดูดวงอาทิตย์ หรือช่วงเช้าเอาเวลาไปขันบั้ง

ตู้บริจาค มีมาซัก 10-15 ปีมีเพราะว่าเป็นวัดที่มีนักท่องเที่ยวเยอะเมื่อคนมาก็อยากทำบุญ วัดก็จัดเตรียมไว้ให้เพื่อช่วยค่าน้ำไฟ มีตู้บริจาคจากที่อื่นมาวางด้วยของชุมชน

ผู้เขียมซีวัดสร้างเองเป็นของจีน วัดสร้างเอง นำมาไว้เพราะนักท่องเที่ยวอยากเสี่ยงดวง ทราบดวง เมื่อมีเคราะห์ก็บูชาเทียนต่อเลย แต่โบราณมาจะบูชาเทียนวันปากปี

ผู้เขียมซีหยอดเหรียญมาเมื่อ พ.ศ.2551 ศรัทธานำมาถวาย

พัดลมมีซัก 30 ปีก่อน เดิมที่เป็นพัดลมเพดานซัก 40 ปีมันเกะกะไม่สวย พัดลมตั้งพื้น สะดวกย้ายได้นำไปใช้ที่อื่นก็ได้ ทางกรมการวัดจึงประชุมย้ายกันเอง สมัยก่อนไม่ร้อนอย่างนี้ ศรัทธาก็อดทนเอา บ้างก็ใช้พัดวินามาเอง

ไฟนีออนติดชั่วคราวเท่านั้นใช้เฉพาะเวลากลางคืน

พระประจำวันเกิด เมื่อก่อนไม่มี มีมาได้ซัก 20 ปีมานี้ เพราะเตรียมไว้ให้นักท่องเที่ยว เมื่อก่อนเป็นเด็กไม่มีพระประจำวันเกิดมีแต่พระธาตุประจำวันเกิด วัดใหญ่ๆสำคัญส่วนมากจะมี เก้าอี้นำมาช่วงเข้าพรรษาฟังเทศน์ วางเฉพาะวันพระวันสำคัญทางศาสนา เก้าอี้ฟังจะมี ช่วง 10 กว่าปีนี่เอง การนั่งก็ต้องนั่งหลังวิหารห่างพระสงฆ์

เสื่อ(สาดแห้ง) เดิมไม่ได้ปู เป็นของที่เห็นโบราณตั้งแต่เด็กเมื่อก่อนเป็นพื้นปูนธรรมดา นั่งแล้วเย็น เป็นเหน็บขาได้ วัดอื่นจะเป็นเสื่อแดง พรหมสีนหมด

การนั่งคนเต่าสูงอายุนั่งหน้า หนุ่มสาวนั่งหลัง

ทำวัตรเช้าเย็นในวิหาร

ผู้ไม่โช้วพระธรรมคัมภีร์ เดิมเป็นหีบธรรม เปลี่ยนเป็นตู้เมื่อซัก 10 ปีที่ผ่านมาเพื่อโช้ว
ให้เห็นของเก่า หีบธรรมของเก่าไว้บนกุฎิกัลวหาย

ส่วนขันแก้วตั้งสาม ขันน้ำทาน ขันขอศีล จะวางเมื่อมีงานวันพระ

แทนพระมีคนนำมาถวายเมื่อซ่อมศาลาแล้วจะเอาไว้ที่เดิม

เดิมพระพุทธรูปในวิหารเมื่อลุงยังอายุได้ 20 ปีพระแกะสลักจากไม้จันทร์หลายองค์
และพระพิมพ์พระแสงหลังพระพุทธรูป ถูกขโมยไปหมดเพราะเบาขโมยง่าย

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

Copyright© by Chiang Mai University

All rights reserved

สัมภาษณ์พระครูสุกิจ สารนิวิฐ

วันที่ 6 เมษายน 2553

เจ้าอาวาสวัดหางดง

โต๊ะหมู่บูชาตั้งเมื่อ พ.ศ. 2523 เดิมเป็นสัตตภัณฑ์ เป็นค่านิยมบ้านอื่นเขามีก็มีบ้าง ศรัทธา
นำมาถวาย สัตตภัณฑ์เดิมเก็บไว้

แทนสงฆ์มีมาเดิมตั้งแต่มานวชปี พ.ศ. 2527 ก็เห็นแบบนี้แล้วแต่ก่อนนั้นก็ไม่มีรู้

ธรรมเนียมภาคกลางมีแต่ไม่ใช้ในวิหาร ใช้ธรรมเนียมเก่า

ตู้บริจาคเริ่มมีมาเมื่อนักท่องเที่ยวชาวบ้านอื่นๆมาดูแล้วถามว่าไม่มีตู้บริจาคหรือ อยากช่วย
ทำบุญเลยนำมาตั้งไว้ นักท่องเที่ยวเข้ามารู้จักมากขึ้นตั้งแต่ 20 ปีผ่านมานี้

ไมโครโฟนเครื่องเสียง ไม่ติดถาวรโยกย้ายได้ มีมาซัก 20-25 ปี เพราะการเทศน์ของพระ
บางรูปเสียงเบาชาวบ้านไม่ได้ยิน ยิ่งชาวบ้านอยู่ด้านหลังสูงอายุหูไม่ดี ศรัทธาเลยซื้อมามาถวาย

พัฒนาคณะแวนเพดานเมื่อเจ้าอาวาสองค์ก่อน ไฟฟ้าเข้ามาปี พ.ศ. 2520 ท่านเป็นเด็ก
เป็นเณรเมื่อ พ.ศ. 2517 ยังมีไฟเลย เมื่อไฟมาพัฒนาก็เข้ามาติดๆ แต่เปลี่ยนเป็นพัฒนาคณะตั้งพื้น
เมื่อปี พ.ศ. 2548 พัฒนาคณะมันบังเพดาน ลายแกะต่างๆ ดูเกะกะ เมื่อช่วงการบูรณะก็มีเจ้าหน้าที่
จากกรมศิลปากรเชียงใหม่มาช่วยดูความเหมาะสมให้

นาฬิกาโบราณเพิ่งเอาขึ้นมาเมื่อปีกว่านี้เองเดิมอยู่ด้านล่างแต่ถวายเป็นตั้งแต่ปี 43 วัดมีงาน
ปอยหลวงก็เลยได้มา สมัยโบราณใช้การดูตะวันดูแดดดูเงาแทน

พระประจำวันเกิดมีมาปี พ.ศ. 2550 ศรัทธานำมามาถวายงานปอยหลวง

ตู้น้ำดื่ม นำเข้ามาซัก 10 ปีก่อนนี้ ศรัทธาซื้อถวาย เดิมมีร้านน้ำหม้ออยู่ด้านล่างวิหาร
ก็เป็นความสะดวกสบายของศรัทธาได้กินน้ำเย็นด้วย

เก้าอี้หนังจะมีสำหรับวันพระเท่านั้น เริ่มใช้กันมา 4-5 ปีมานี้ สำหรับคนเฒ่าคนแก่จะได้มี
สมาธิในการฟังเทศน์ธรรม ไม่ต้องขยับลุกนั่งเปลี่ยนท่าบ่อย วัดนี้ก็มีประมาณ 4-5 คน

วิหารนี้จะเปิดเฉพาะวันพระ ปกติจะปิด

ฐานพระ (ฐานชุกชี) ทำเพิ่มเติมต่อมาด้านหน้าซัก 20 ปีชาวบ้านทำ

การสัมภาษณ์พ่อหนานจันทร์ รัตนจิรวงศ์

วันที่ 9 เมษายน 2553

ผู้สูงอายุวัดท้าวคำวัง

ในวิหารเดิมมีแต่ธรรมาสน์ แทนพระ อาสสงฆ์ หีบธรรมก็อยู่ที่เดิม ที่วัดนี้ถ้าพระนั่งเต็ม อาสสงฆ์หรือแทนสงฆ์ เณรจะนั่งฝั่งตรงข้าม การนั่งสมัยก่อนก็เมื่อมีการใส่ขันดอกชายจะนั่งขวา ของทางเข้า หลึงจะนั่งซ้ายหรือขวามือพระพุทธรูป แต่ไม่รู้เพราะอะไรก็ทำตามสืบกันมาใส่ขันดอก เสร็จก็จะนั่งเหมือนปัจจุบัน

โต๊ะหมู่ก็มีมาประมาณ 20 ปี ที่เปลี่ยนเพราะสามารถยกไปตามงานที่บ้านได้ มีอยู่ถึง 4-5 ชุด ที่เห็นในวิหารเพราะไม่มีที่ไว้ ก็นำหายไป

สัตตภัณฑ์ที่เห็นเป็นของใหม่ ของเก่าถูกขโมยไป อันนี้ก็มาซัก 20 ปี สมัยก่อนถ้ามีคนมาจุด เยอะก็วางเทียนตรงขอบแทนไม้ก็ได้ เมื่อก่อนก็ไม่มีรูป ฟังมาเห็นยุคนี้

ถ้าโพง ไมโครโฟน วัดนี้ก็เป็นอันเล็กๆมีงานก็ยกมาวาง ปกติก็ใช้งานในวิหาร ถ้าคนเยอะ ก็ไปที่ศาลา 10 ปีมานี้

นาฬิกาแขวนมาซัก 10-15 ปีนี้เอง เดิมใช้การดูตะวัน เช่นตรงหัวคือเวลาเที่ยง บางคนก็ดู นาฬิกาบ้านก่อนแล้วค่อยมา

กรมศิลปากร มาซ่อมวิหารให้เมื่อปี 45-46

พัฒนศาสตร์หาซื้อถวายเป็นสมัยโบราณ ไม่ร้อนเท่านี้แต่ก็ร้อน รอบบริเวณนี้เป็นทุ่งนาหมด เวลา มาที่ใช้พัด

ผู้บริจาคเคยวางแต่มีขโมยเลยย้ายไปกุฏิเจ้าอาวาส ให้ค่าน้ำค่าไฟเดิมก็ใช้น้ำบ่อ ค่าใช้จ่าย ศรัทธาก็ช่วยกันออก

เดิมในวิหารมีน้ำตื้นดินเผาเวลาว่าง บริการแก่กระหาย เสร็จงานก็เก็บ ที่วัดนี้มีชั้น ถึง 7 ชั้นเวลาว่างเริ่มจากชั้นพระธรรมชั้นเดียวใส่สองแฉกพระเจ้าและพระธรรม ชั้นแก้วตั้งสาม ชั้นขอสิต ชั้นนำทาน (พระธาตุและพระอาจารย์) ชั้นนิมนต์ และชั้นแก้วตั้งสามขอสุมลาพระ

ศรัทธาวัดนี้มีไม่มากปัจจุบันมากกว่าเดิม แต่พวกหมู่บ้านจัดสรรนานมาที่ หนุ่มสาวก็มีมา เตรียมไปทำงานไม่รอพึ่งเทศน์

เก้าอี้ที่นั่งก็มีบ้างแต่คนเดาที่นี้แข็งแรง และศรัทธาที่นี้คนน้อยด้วย

ตู้หนังสือโบราณนำมาวางในวิหารเพราะกลัวคนขโมย

สัมภาษณ์พระอธิการชนธรรค์ กน.ตวีโร

วันที่ 5 เมษายน 2553

เจ้าอาวาสวัดทุ่งอ้อหลวง

นายจรัส สุดใจ อดีตผู้ใหญ่บ้าน

สัตตภัณฑ์เปลี่ยนเป็น โต๊ะหมู่บูชาได้ซักร 20 ปี เพราะสวยงามกว่า เคลื่อนย้ายได้ง่ายกว่า และจุดเชิงเทียนยุ่งยากกว่าและเก่าแก่ผุพัง สัตตภัณฑ์ให้เจ้าอาวาสจุด เดิมรูปยังไม่มี ศรัทธาเป็นผู้นำมาถวายตามสมัยนิยม วัดอื่นๆเขามีกันก็ทำตาม วัดนี้ก็มิหลายชุด 3 5 7 เมื่อมีงานตามบ้านการยก โต๊ะหมู่บูชาไปจะง่ายกว่า ปัจจุบันเอาสัตตภัณฑ์ไว้กลาง โต๊ะหมู่ไว้ข้าง แต่สัตตภัณฑ์เก่าแล้ว เลยนำแท่นจุดรูปมาวางซ้อนบนอีกที

อาสาสงฆ์เดิมตั้งทางซ้ายของทางเข้า เมื่อมีการบูรณะวิหารจึงย้ายลงมาไว้ที่ศาลาแทนเมื่อปี 2537 เพื่ออนุรักษ์พื้นที่ในวิหารให้โล่ง และเดิมการตั้งตรงนั้นก็ไม่ใช่สะดวกเนื่องจากเป็นทางเข้า ทางขึ้นลงส่งของเสิร์ฟน้ำทำ แท่นสงฆ์เลยเกะกะขวางทางเพราะมีคนเดินลัดหน้าพระสงฆ์ไม่ดี เขียบบเงาพระบ้างไม่ดี เมื่อนำอาสาสงฆ์ลงไปแล้วนักท่องเที่ยวมาก็ไม่มีที่ปิ่นพรหรือให้พระเลยตั้งแหงไว้ตรงกลางวิหารอยู่ช่วงหนึ่งประมาณ 3 ปี ฟังย้ายมาด้านขวาเมื่อไม่กี่ปีนี่เองเพราะเกะกะขวางการมองเห็นพระพุทธรูป

ธรรมเนียมการเทศน์ธรรมศรัทธาญาติโยมมองเห็นพระไม่ดี ประหมาไม่มีสมาธิสวดมนต์ ซึ่งธรรมเนียมทรงปราสาทนี้ย้ายมาจากวัดทุ่งต้อม ถอดชิ้นส่วนมาประกอบ

ธรรมเนียมภาคกลางใช้เทศน์งานบ้านไม่เคยมีในวิหาร

ผู้บริจาคพึงมีได้ 2 อาทิตยนี้เองเนื่องจากวัดประสบปัญหาเรื่องค่าไฟฟ้าค่าสาธารณูปโภค เดิมวัดนี้ไม่มีนักท่องเที่ยวนำไม่เป็นที่รู้จัก การบริจาคเงินก็เป็นการทำบุญของชาวบ้านปีไหนเดือนไหนก็ทำทีหนึ่ง ศรัทธาวัดก็มีน้อยเป็นชุมชนเล็กงานมงคลหรืออวมงคลก็น้อยการบริจาคก็น้อยตามไปด้วย อีกอย่างคือเห็นวัดอื่นเขาทำแล้วดีก็ทำตาม ผู้บริจาคสมัยโบราณไม่มีจะเป็นเงินที่ได้จากการใส่ขันดอก ขันตั้ง ขันขอศีล แต่ปัจจุบันเริ่มเป็นที่รู้จักมากขึ้นจากอินเทอร์เน็ต เป็นต้น

ไฟฟ้า พัดลมติดช่วงบูรณะวิหารนี้เอง ศรัทธาถวาย การจุดรูปเทียนชาวบ้านศรัทธาก็กลัวเรื่องไฟเพราะเป็นวิหารเก่าแก่

ไมโครโฟน ถ้าโพงไม่มี

พระประจำวันเกิดมาจากภาคกลาง ล้านนาไม่มี เดิมล้านนาจะถวายพระที่เกะสลักจากไม้ เป็นปางประจำวันเกิดของคนนั้นๆแทน สังเกตได้ว่าวิหารล้านนาเก่าๆจะมีพระไม้เกะสลักมากมาย บนฐานพระ

ที่นี่เคยทำวัดมุงกลแจกแต่ไม่ได้ให้บูชา เครื่องราง วัดมุงกลมีมาในล้านนาแต่เดิมก่อน พุทธศาสนาอีก คนเชื่อเรื่องภูตผีปีศาจมาก่อน

เดิมโบราณการจัดพื้นที่ให้มีครบองค์สามพระพุทธรูป พระธรรม พระสงฆ์
 พระพุทธรูปอยู่กลาง โต๊ะหมู่บูชาอยู่กลาง พระอาจารย์ไว้ข้างซ้ายขวาบ้าง
 ที่วัดนี้คนที่อายุจะอยู่หน้า ผู้ชายอยู่หน้า หญิงอยู่ด้านหลัง สาเหตุการนั่งแบบนี้คิดว่า
 เป็นเพราะคนหนุ่มสมาธิไม่ดี ลุกลุกนอน และการว่าการกล่าวการท่องบทสวดคนเฒ่าคนแก่
 จะแม่นกว่า การเปล่งเสียงก็จะชัดเจนกว่า คนหนุ่มยังไม่คล่อง คนเฒ่าเขาไม่รู้หนังสืออาศัยการจำเลย
 จำแม่นกว่า และเป็นเรื่องคุณวุฒิวิญญูด้วย

การใส่ขันแก้วขันดอกอาจเป็นตัวช่วยแบ่งกลุ่มการนั่งไปในตัว การใส่ขันดอกหญิงจะต้อง
 ใส่ด้านซ้ายทางเข้า ชายใส่ทางขวาทางเข้า แต่การนั่งก็ต้องให้ชายติดพระสงฆ์อยู่ดี บางที่ก็อยู่ที่
 ความถนัดมากกว่า อีกอย่างชายหญิงนั่งใกล้กันในวัดไม่เหมาะสม การกราบไหว้พระก็ไม่สะดวก
 หรืออีกอย่างก็เป็นสามัญสำนึกอยู่แล้วของสังคมไทยที่ทำให้เกียรติคนเฒ่าคนแก่ มีการจัดลำดับสูงต่ำ
 อยู่แล้วเช่น พระสงฆ์ก็ต้องไหว้พระพุทธรูป พระหนุ่มก็ต้องไหว้พระสูงอายุ เณรก็ต้องไหว้พระ
 ศรัทธาก็ต้องไหว้พระสงฆ์ คนหนุ่มก็ต้องไหว้คนแก่ เป็นทอดๆไป

การใส่บาตรของวัดนี้ถ้าคนเยอะก็ให้พระสงฆ์เดินลงมารับนอกวิหาร

วัดนี้ศรัทธาแน่นมากคนเฒ่าคนแก่ 4-5 คน คนจะเยอะเข้าพรรษา ออกพรรษา

ตารางเวลาการใช้งานวิหาร (วันธรรมดา)									
ชื่อวัด	วัดท่าเสา	วัดท่าคา	วัดคลองหลวง	วัดตากวน	วัดท่าอิน	วัดตากวน	วัดหนอง	วัดท่าม่วง	วัดทุ่งคอก
เวลา / กิจกรรม									
0:00 น.									
1:00 น.									
2:00 น.									
3:00 น.									
4:00 น.									
5:00 น.									
6:00 น.	ทำวัตรเช้า	ทำวัตรเช้า (ใหญ่)	ทำวัตรเช้า (ใหญ่)	ทำวัตรเช้า	ทำวัตรเช้า	ทำวัตรเช้า (ใหญ่)	ทำวัตรเช้า (ใหญ่)	ทำวัตรเช้า (ใหญ่)	ทำวัตรเช้า (ในศาล)
7:00 น.				ทำวัตรเช้า	ทำวัตรเช้า	ทำวัตรเช้า	ทำวัตรเช้า	ทำวัตรเช้า	เปิดวิหาร
8:00 น.				วิหารเปิด จะเปิดเมื่อถึงเวลาของเท่านั้น	วิหารเปิด จะเปิดเมื่อถึงเวลาของเท่านั้น	วิหารเปิด จะเปิดเมื่อถึงเวลาของเท่านั้น	วิหารเปิด จะเปิดเมื่อถึงเวลาของเท่านั้น	วิหารเปิด จะเปิดเมื่อถึงเวลาของเท่านั้น	เปิดตลอด (วิหาร ไม่มีประตูปิด)
9:00 น.	เปิดวิหาร	เปิดวิหาร	เปิดวิหาร						(วันที่เปิดประตูวิหารตามทางศาสนา 7-9 ในง.ใหญ่)
10:00 น.	เปิดตลอด	เปิดตลอด	เปิดตลอด						
11:00 น.									
12:00 น.									
13:00 น.									
14:00 น.									
15:00 น.									
16:00 น.									
17:00 น.									
18:00 น.	ทำวัตรเย็น	ทำวัตรเย็น	ทำวัตรเย็น	ทำวัตรเย็น	ทำวัตรเย็น	ทำวัตรเย็น	ทำวัตรเย็น	ทำวัตรเย็น	ทำวัตรเย็น (ในศาล)
19:00 น.	ปิดวิหาร	ปิดวิหาร	ปิดวิหาร						
20:00 น.									
21:00 น.									
22:00 น.									
23:00 น.									
24:00 น.									

เปิดวิหารถึง 23:00 น.
(ในง.ที่มีธงธรรมดาคืน)

แผนผังอาคาร									
ชื่ออาคาร	พื้นที่อาคาร	พื้นที่จอดรถ	พื้นที่จอดรถ	พื้นที่จอดรถ	พื้นที่จอดรถ	พื้นที่จอดรถ	พื้นที่จอดรถ	พื้นที่จอดรถ	พื้นที่จอดรถ
1. เหนือประตู (บนตัว)	2	1	1	1	1	1	1	1	1
2. เหนือประตู (ด้านซ้าย)	1 (7 ชั้น)	3 (2 ชั้น)	4 (8 ชั้น)	1 (7 ชั้น)	1 (8 ชั้น)	1 (8 ชั้น)	1 (7 ชั้น)	1 (8 ชั้น)	2 (4 ชั้น)
3. โถงประตู	-	-	-	-	-	-	-	-	-
4. ล็อบลิ้งค์	1	1	1	1	1	1	1	1	1
5. ชরণานท์	1	1	1	1	1	1	1	1	1
6. ชরণานท์ (บนกลาง)	-	1	-	-	-	-	-	-	-
7. สุนัขจิ้งจอก	5	1	4	1	1	2	1	1	1
8. โถงประตู (ชั้นใต้ดิน)	1	-	-	-	-	-	-	-	-
9. โถงประตู (ชั้นใต้ดิน)	-	-	1	-	-	-	-	-	-
10. โถงประตู (ชั้นใต้ดิน)	1 ชุด	1 ชุด	1 ชุด	1 ชุด	1 ชุด	1 ชุด	1 ชุด	1 ชุด	1 ชุด
11. ห้องนั่งเล่น	1	-	-	4	4	5	-	-	-
12. นพิตา	1 (บน)	1 (บน)	1 (บน) 1 (ใต้)	1 (ใต้)	1 (ใต้)	1 (ใต้)	1 (บน)	1 (บน)	1 (บน)
13. เก้าอี้	13	6	20	25	-	-	-	-	-
14. ตู้ไม้	-	1	-	-	1	-	-	-	-
15. ตู้ไม้ (บน)	1	1	-	-	-	-	-	-	-
16. ตู้ไม้ (ชั้นใต้ดิน)	1	-	-	-	-	-	-	-	-
17. ตู้ไม้ (ชั้นใต้ดิน)	-	-	1	-	-	-	-	-	-

ลิขสิทธิ์ © โดย Chulalongkornrajavidyalaya University
 All rights reserved

ลักษณะสามารวัดภายในอาคาร									
ชื่อสถานที่	วัตถุประสงค์	วัตถุประสงค์	วัตถุประสงค์	วัตถุประสงค์	วัตถุประสงค์	วัตถุประสงค์	วัตถุประสงค์	วัตถุประสงค์	วัตถุประสงค์
แผนผังอาคาร									
10. ไมโครไฟเบอร์เครื่องเสียง									
10.1 จำนวน	เครื่องขยายเสียง 2	ไมโครไฟเบอร์ 3 เครื่องขยายเสียง 1	ไมโครไฟเบอร์ 3 เครื่องขยายเสียง 2	ไมโครไฟเบอร์ 3 เครื่องขยายเสียง 3	ไมโครไฟเบอร์ 3 เครื่องขยายเสียง 3	ไมโครไฟเบอร์ 3 เครื่องขยายเสียง 3	ไมโครไฟเบอร์ 1 เครื่องขยายเสียง (รวมชุด)		
10.2 ขนาดตู้เก็บวีซีดี ใสะวาง	0.60x0.40 ใสะไม้	0.60x0.60 ใสะไม้	0.50x0.50 ใสะไม้	0.60x0.70 ใสะไม้	0.60x0.70 ใสะไม้	0.60x0.70 ใสะไม้			
10.3 ลักษณะตู้									
11. พัดลมเครื่องพิมพ์									
11.1 จำนวน	1	1	-	4	4	5	4		
11.2 รูปแบบ	ขนาดใหญ่ 1 ขว	ขนาดใหญ่ 1 ขว	-	ขนาดใหญ่ 4 (ตย 1, 2, 3, 4)	ขนาดใหญ่ 4 (ตย 1, 2, 3, 4)	ขนาดใหญ่ 4 (ตย 1, 2, 3, 4)	ขนาดใหญ่ 2 (ตย 1, 2, 3, 4)		
11.3 สี	-	-	-	-	-	-	-		
12. บอร์ด									
12.1 ลักษณะ	ขนาด 10x10 นิ้ว	ขนาด 10x10 นิ้ว	ขนาด 10x10 นิ้ว	ขนาด 10x10 นิ้ว	ขนาด 10x10 นิ้ว	ขนาด 10x10 นิ้ว	ขนาด 10x10 นิ้ว		
12.2 จำนวน	1	1	1	2	1	1	1		
13. เก้าอี้									
13.1 จำนวน	13	13	6	20	25	25	-		
13.2 วัสดุ	พลาสติก	พลาสติก	พลาสติก	พลาสติก, หวาย (ขนาดเล็ก)	พลาสติก	พลาสติก	-		
13.3 สี	ฟ้า	ฟ้า	เทา-ดำ	ฟ้า, ธรรมชาติ	ฟ้า	ฟ้า	-		
14. ตู้วีซีดี									
14.1 จำนวน	-	-	1	-	-	-	1		
14.2 รูปแบบ	-	-	ตู้เก็บวีซีดีแบบตั้ง	-	-	-	ตู้เก็บวีซีดีแบบตั้ง		
15. อุปกรณ์ประกอบเครื่องเสียง									
15.1 จำนวน	1	1	1	-	1	-	-		
15.2 ลักษณะ	กรอบรูปเสียง สัมผัสไม้กลึง	กรอบรูปเสียง สัมผัสไม้กลึง	กรอบรูปเสียง สัมผัสไม้กลึง	กรอบรูปเสียง สัมผัสไม้กลึง	กรอบรูปเสียง สัมผัสไม้กลึง	กรอบรูปเสียง สัมผัสไม้กลึง	กรอบรูปเสียง สัมผัสไม้กลึง		
16. ตู้ไม้ยัดคัตเตอร์									
16.1 จำนวน	1	1	-	-	-	-	-		
16.2 รูปแบบ	กรอบรูปเสียง สัมผัสไม้กลึง	กรอบรูปเสียง สัมผัสไม้กลึง	กรอบรูปเสียง สัมผัสไม้กลึง	กรอบรูปเสียง สัมผัสไม้กลึง	กรอบรูปเสียง สัมผัสไม้กลึง	กรอบรูปเสียง สัมผัสไม้กลึง	กรอบรูปเสียง สัมผัสไม้กลึง		
17. ตู้ไม้ยัดคัตเตอร์									
17.1 จำนวน	-	-	-	1	-	-	-		
17.2 รูปแบบ	-	-	-	รูปตัดทอนเสียง สัมผัสไม้กลึง	-	-	-		

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ – นามสกุล	นายนิธิพัชร ใจเอื้อ
วัน เดือน ปีเกิด	26 มีนาคม พ.ศ. 2520
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2534-2536	ศึกษาระดับประถมศึกษาโรงเรียนเมธังกราวาส จังหวัดแพร่
พ.ศ. 2534-2536	ศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนพิริยาลัย จังหวัดแพร่
พ.ศ. 2536-2538	ศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ สาขาออกแบบผลิตภัณฑ์ อุตสาหกรรม คณะวิชาออกแบบ สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล วิทยาเขตภาคพายัพ
พ.ศ. 2538-2540	ศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง สาขาสถาปัตยกรรมภายใน คณะวิชาช่างเทคนิคสถาปัตยกรรม สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล วิทยาเขตภาคพายัพ
พ.ศ. 2540-2542	ศึกษาระดับปริญญาบัณฑิต สาขาสถาปัตยกรรมภายใน คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า เจ้าคุณทหารลาดกระบัง
ประวัติการทำงาน	
พ.ศ. 2542-2545	มัณฑนากร บริษัท กาดสวนแก้ว เชียงใหม่
พ.ศ. 2545-2548	นักออกแบบผลิตภัณฑ์ บริษัท ราชา ฟลายอิง เอเลเฟนท์ เชียงใหม่
พ.ศ. 2548-2551	มัณฑนากร บริษัท วรุฒิเฟอร์นิเจอร์ แอนด์ เดคคอร์ต จำกัด เชียงใหม่